

www.pwc.pl

Alert Regulacji Bankowych

Co nowego w Warszawie,
Brukseli i Bazylei –
zmiany regulacyjne w okresie
od 1 listopada 2018 r. do
31 stycznia 2019 r.

Warszawa, Luty 2019 r.

Spis treści

Polska	6
Wznowienie prac nad prezydenckim projektem ustawy o wsparciu kredytobiorców – projekt w Komisji Finansów Sejmu	6
Kolejne zmiany w ustawie o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz w innych ustawach w związku z implementacją dyrektywy dotyczącej stopnia uprzywilejowania niezabezpieczonych instrumentów dłużnych w hierarchii roszczeń w postępowaniu upadłościowym	7
W 2019 r. niższe stawki na fundusze ochrony środków gwarantowanych i fundusz gwarancyjny banków, ale istotnie wyższa na przymusową restrukturyzację	8
Trwają prace nad realizacją delegacji z CRR w zakresie określenia progów materialności dla niewykonania zobowiązania	10
Zmiany do ustawy Prawo bankowe wprowadzane w związku z RODO jednak nie ograniczą rozwoju nowych technologii w obszarze oceny zdolności kredytowej.....	10
Zmiany w ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym	11
Znowelizowana Rekomendacja L dotycząca roli biegłych rewidentów w procesie nadzoru nad bankami i spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi będzie obowiązywać już od marca	12
Plan działań Komisji Nadzoru Finansowego na rok 2019 w zakresie nadzoru publicznego wynikającego z ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym	13
Kolejne zmiany do projektu nowelizacji Rekomendacji S już bez opcji „klucz za dług”	13
Perspektywy zmian w obszarze rekomendacji nadzorczych w 2019 roku	14
Polityka dywidendowa KNF w 2019 r.....	15
Komunikat KNF dotyczący planowanego wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej	15
Komunikat UKNF dotyczący funkcjonowania banków spółdzielczych w warunkach wygaśnięcia umów zrzeczenia	17
Doprecyzowania ustawy o funduszach inwestycyjnych (przepisy MIFID 2) przez KNF - stanowisko w sprawie przyjmowania i przekazywania „zachęt”	18
Komunikat Komisji Nadzoru Finansowego w związku ze świadczeniem usług płatniczych	20
Obowiązki notyfikacyjne wynikające z MAR dla akcjonariuszy i zarządzających w spółkach publicznych	20
Międzyresortowy Komitet Sterujący ds. FinTech rozpoczął działalność	21
Poprawa wyników głównie w bankach komercyjnych – Komisja Nadzoru Finansowego opublikowała raport o sytuacji sektora bankowego w trzecim kwartale 2018 r.	21
Zagrożenia dla stabilności krajowego systemu finansowego głównie z zewnątrz – Narodowy Bank Polski opublikował Raport o stabilności systemu finansowego.....	23
Na nowe kierownictwo Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego czeka wiele trudnych wyzwań	24
Raport Rzecznika Finansowego dotyczący problemów identyfikowanych w obszarze kredytów konsumenckich.....	25
Europa	27
Komisja Europejska (European Commission).....	27
Pakiet nowych regulacji bankowych CRD V/ CRR II już na finiszu	27

Komisja Europejska osiągnęła porozumienie dotyczące ogólnounijnych ram dla emisji obligacji zabezpieczonych	30
Sprawozdanie Komisji z postępów w zmniejszaniu poziomu kredytów zagrożonych w Unii Europejskiej ...	30
Projekt rozporządzenia w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do minimalnego pokrycia strat z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych.....	31
Plan awaryjny Komisji Europejskiej w związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej	32
Porozumienie w sprawie nowych przepisów w sprawie zapobiegania oszustwom popełnionym przy pomocy bezgotówkowych środków płatniczych	33
<hr/>	
Europejski Bank Centralny (ECB, European Central Bank).....	35
Harmonizacja definicji niewykonania zobowiązania w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego	35
Finalne Wytyczne w zakresie procesu szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP) oraz procesu szacowania adekwatności płynności wewnętrznej (ILAAP)	36
Dalsza unifikacja podejścia do oceny modeli wewnętrznych	37
Zaproszenie do składania uwag w sprawie przejścia od stopy referencyjnej EONIA do krótkoterminowej stopy ESTER	38
Europejski Bank Centralny uruchamia ogólnoeuropejską usługę płatności natychmiastowych	39
Finalne Wytyczne w sprawie oceny wniosku o utworzenie banku	39
Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB) opublikowała politykę MREL.....	40
<hr/>	
EBA (European Banking Authority).....	41
Finalny projekt standardów technicznych w sprawie charakteru, dotkliwości i czasu trwania spowolnienia gospodarczego (economic downturn)	41
Finalne Wytyczne w sprawie ujawnień w zakresie ekspozycji zagrożonych i restrukturyzacji	41
Finalne Wytyczne w zakresie identyfikacji ekspozycji związanych z wysokim ryzykiem	42
Odpowiedź EBA na pytanie dotyczące kalkulacji wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego metodą wskaźnika bazowego	42
Odpowiedź EBA na pytania dotyczące korekty AVA dla ryzyka rynkowego oraz możliwości zaliczania zysku bieżącego do kapitału CET1.....	42
Europejskie Urzędy Nadzoru (ESA) publikują finalną propozycję zmian do RTS w zakresie technik ograniczania ryzyka dla kontraktów pochodnych OTC nie rozliczanych przez centralnego kontrahenta (CCP)	43
Konsultacje w sprawie technologii informacyjno-komunikacyjnych i zarządzania ryzykiem związanym z bezpieczeństwem	43
Europejski Urząd Nadzoru Bankowego opublikował opinię dotyczącą używania certyfikatów eIDAS zgodnie z PSD2.....	45
Raport Europejskich Urzędów Nadzoru (ESA) na temat tzw. piaskownic regulacyjnych oraz centrów innowacji finansowych	46
Raport dotyczący oceny obowiązujących w UE przepisów w zakresie kryptowalut	46
Wyniki unijnych testów warunków skrajnych przeprowadzonych w 2018 r.	47
<hr/>	
ESMA (European Securities and Markets Authority).....	48
Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) opublikował przegląd wymogów w zakresie odpowiedzialności określonych w MiFID II	48
Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) opublikował finalne propozycje zmian odnośnie minimalnej zmiany wyceny instrumentów notowanych (RTS 11).....	48

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) rozpoczął publiczne konsultacje w zakresie integracji ryzyk i czynników zrównoważonego rozwoju MiFID II, dyrektywy UCITS oraz dyrektywy w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (AIFMD)	48
Finalne wytyczne dotyczące nieistotnych wskaźników referencyjnych w ramach rozporządzenia w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych (BMR)	49
ESMA modyfikuje wytyczne w sprawie klasyfikacji produktów do grup C6 i C7 identyfikowanych zgodnie z załącznikiem MiFID II	49
ESMA opublikowała decyzję o przedłużeniu zakazu wprowadzania do obrotu, dystrybucji lub sprzedaży opcji binarych klientom detalicznym	50

Świat..... 51

Rada Stabilności Finansowej (FSB, Financial Stability Board) 51

Finalny raport w zakresie rozwiązań ukierunkowanych na zwiększenie skali centralnego rozliczania instrumentów pochodnych OTC	51
Plan działania w celu wzmocnienia bankowości korespondenckiej	51
Leksykon cyberbezpieczeństwa	52
Grupa Wolfsberg opublikowała przewodnik w zakresie procesu kontroli przesiewowej pod kątem sankcji (<i>sanctions screening</i>)	52

Komitet Bazylejski 53

Komitet Bazylejski zakończył aktualizację standardów w zakresie wymogów kapitałowych na ryzyko rynkowe (FRTB).....	53
Nowe standardy w zakresie ujawnień w ramach Filara III.....	54
Komitet Bazylejski planuje rewizję standardów dotyczących ujawnień w zakresie wskaźnika dźwigni.....	54
Opublikowane w 2008 roku standardy w zakresie zarządzania ryzykiem płynności nie wymagają aktualizacji	55
Raport na temat stopnia wdrożenia reformy bazylejskiej.....	55
Przegląd praktyk w zakresie cyberbezpieczeństwa	56

Wznowiono prace nad prezydenckim projektem ustawy o wsparciu kredytobiorców (projekt trafił do Komisji Finansów) oraz wprowadzono zmiany w ustawie o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

Pod koniec 2018 roku i w styczniu 2019 miały również miejsce kolejne duże zmiany personalne i organizacyjne w KNF...

Na poziomie europejskim uzgodniono ostateczny kształt pakietu reformy regulacji CRD V CRR 2.0 oraz osiągnięto porozumienie dotyczące dyrektywy w sprawie zwalczania fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi.

Na poziomie globalnym Komitet Bazylejski zakończył aktualizację standardów w zakresie wymogów kapitałowych na ryzyko rynkowe (FRTB), które w obecnym kształcie są korzystniejsze dla banków (w porównaniu z wersją z 2016 r.), przyjęto również nowe standardy w zakresie ujawnień w ramach Filara III.

Wznowienie prac nad prezydenckim projektem ustawy o wsparciu kredytobiorców – projekt w Komisji Finansów Sejmu

Na posiedzeniu Podkomisji nadzwyczajnej Sejmu ds. kredytów frankowych w dniu 24.01.2019 r. przyjęto prezydencki projekt ustawy *o zmianie ustawy z 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych* (druk nr 1863) i przekazano go dalszych prac w Komisji Finansów Sejmu. W obecnej wersji projektu uwzględniono ponad 20 poprawek, które od ubiegłego roku były przedmiotem uzgodnień pomiędzy stroną prezydencką i rządem.

W obecnym kształcie projekt, poza obniżeniem warunków uprawniających do otrzymania pomocy z **Funduszu Wsparcia** kredytobiorców (wyższy poziom dochodu, przekroczenie 50% relacji wydatków na spłatę kredytu do dochodów tzw. wskaźnik RdD, zwiększenie do 2 tys. zł wysokości miesięcznego wsparcia i czasu jego trwania do 36 miesięcy, a także wydłużenia nieoprocentowanego okresu spłaty wsparcia do 12 lat), zakłada także **powołanie Funduszu Konwersji** (z wyodrębnieniem subfunduszu dla kredytów frankowych oraz subfunduszu dla pozostałych kredytów walutowych).

Fundusz Konwersji będzie tworzony z płatnych kwartalnie składek banków (w wysokości do 0,5% wartości bilansowej brutto walutowych kredytów mieszkaniowych) i będzie przeznaczony na wsparcie dobrowolnej konwersji kredytów walutowych oraz pokrycie kosztów z tym związanych. **Wsparcie dobrowolnej konwersji będzie polegało na pokryciu różnicy pomiędzy wartością bilansową brutto należności wyrażonej w walucie obcej a wartością bilansową brutto należności przeliczonej na PLN przy użyciu średniego kursu NBP na dzień poprzedzający dzień zawarcia umowy.** Zgodnie z projektowanymi zapisami kredytodawca może wystąpić o przyznanie środków z przeznaczeniem na wsparcie dobrowolnej konwersji należności konwertowanych do wysokości wniesionej przez niego kwartalnej wpłaty. Jak podał Dziennik Gazeta Prawna (9.01.2019) przy maksymalnej składce 0,5% sektor bankowy musiałby przeznaczać na Fundusz Restrukturyzacji około 2,5 mld zł rocznie.

W przypadku, gdy środki wpłacone przez kredytodawcę na Funduszu Konwersji nie zostaną przez niego wykorzystane w okresie 6 miesięcy od zakończenia kwartału, w którym kredytodawca dokonał wpłaty, **niewykorzystane środki zostaną podzielone pomiędzy innych kredytodawców, którzy wnieśli wpłaty na subfundusz Funduszu Konwersji za ten okres** oraz wystąpili o przyznanie środków na wsparcie dobrowolnej konwersji (w wysokości nie niższej niż 80% wniesionych wpłat). O zasadach podziału będzie decydowała Rada Funduszu (na podstawie opinii Komitetu Stabilności Finansowej), w skład której będzie wchodził również przedstawiciel kredytodawców (wskazany wspólnie przez pięciu kredytodawców wpłacających najwyższą łączną składkę w danym roku). Ten element budzi wiele kontrowersji (podobnie jak wcześniejsza propozycja o bardzo podobnym charakterze), gdyż może tworzyć mechanizm nagradzania banków, które udzielały agresywnie kredytów mieszkaniowych w walutach obcych klientom o słabszej sytuacji finansowej.

Projekt wydaje się nie zadowalać ani strony społecznej (fundacji działających na rzecz obrony kredytobiorców kredytów frankowych) ani banków. Przedstawiciele środowiska bankowego zwracali uwagę, że projekt karze banki, które najlepiej zarządzały ryzykiem kredytowym. Pojawiły się również oskarżenia o dyskryminację inwestorów zagranicznych czy niedozwoloną pomoc publiczną.

Największe wątpliwości dotyczą zasad funkcjonowania Funduszu Restrukturyzacji (z którego będą finansowane przewalutowania kredytów). Jedną z uwzględnionych poprawek wprowadza **zwolnienie z obowiązku dokonywania wpłat na Fundusz Konwersji dla banków z wdrożonym planem naprawy lub programem postępowania naprawczego.** Pojawiają się wątpliwości, czy klienci tych banków będą mogli skorzystać z przewalutowania i na jakich zasadach (zgodnie z projektem niewykorzystane środki Funduszu Restrukturyzacji będą dzielone pomiędzy wpłacających).

Głosowanie nad ustawą ma się odbyć już w marcu, a planowany termin wejścia w życie nowych przepisów został ustalony na 1 lipca br. Ustawa będzie miała zastosowanie zarówno do banków krajowych, jak i oddziałów instytucji kredytowej, oddziałów banku zagranicznego oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, które udzieliły kredytu mieszkaniowego.

Nie wiadomo, czy przegłosowanie projektu będzie oznaczało koniec niepewności banków posiadających istotne portfele kredytów walutowych – przedstawiciele strony rządowej nie wykluczają dalszych prac również nad projektem tzw. ustawy spreadowej (projekt ustawy o zasadach zwrotu niektórych należności wynikających z umów kredytu i pożyczki, druk nr 811), jeśli ustawa o wsparciu kredytobiorców nie przyniesie oczekiwanych rezultatów.

Więcej:

[Link do projektu ustawy](#)

[Link do procesu legislacyjnego](#)

Kolejne zmiany w ustawie o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz w innych ustawach w związku z implementacją dyrektywy dotyczącej stopnia uprzywilejowania niezabezpieczonych instrumentów dłużnych w hierarchii roszczeń w postępowaniu upadłościowym

W dniu 17 stycznia br. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw. 12 lutego 2019 r. ustawa została podpisana przez Prezydenta RP.

Nowelizacja ma na celu implementację dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2399 z dnia 12 grudnia 2017 r. zmieniającej dyrektywę Parlamentu i Rady 2014/59/UE w odniesieniu do stopnia uprzywilejowania niezabezpieczonych instrumentów dłużnych w hierarchii roszczeń w postępowaniu upadłościowym (tzw. dyrektywa BCH), w szczególności wprowadzenie dodatkowej kategorii wierzytelności z tytułu długu nieuprzywilejowanego w ramach postępowania upadłościowego oraz usprawnienie procesu przymusowej restrukturyzacji w sytuacji umorzenia lub konwersji zobowiązań (bail-in). Implementacja dyrektywy BCH będzie miała przede wszystkim odzwierciedlenie w ustawie Prawo upadłościowe w zakresie kolejności zaspokajania wierzytelności i należności upadłego banku (art. 440) poprzez modyfikacje kategorii wierzytelności (kategorie od szóstej do dziesiątej).

W ramach nowelizacji ustawy o BFG dokonano także korekty i doprecyzowania niektórych dotychczasowych zapisów tej ustawy (w tym z uwzględnieniem części postulatów zgłaszanych przez środowisko bankowe), między innymi:

- Wyłączenia banków hipotecznych (jako podmiotów nie przyjmujących depozytów) z grupy podmiotów objętych systemem gwarantowania oraz w konsekwencji uchylenie szeregu wymogów ustawowych nałożonych na te banki poprzednią wersją ustawy o BFG (m.in. w zakresie utrzymywania systemu wyliczania, działań w związku ze spełnieniem warunku gwarancji, wnoszenia składek na finansowanie obowiązkowego systemu gwarantowania depozytów, obowiązków informacyjnych względem deponentów oraz BFG, utrzymywania funduszy ochrony środków gwarantowanych);
- Możliwości ograniczenia przez BFG listy podmiotów objętych obowiązkiem utrzymywania systemów informatycznych na potrzeby przedstawiania informacji niezbędnych do oszacowania wartości aktywów i pasywów lub opracowania planu przymusowej restrukturyzacji (tj. obowiązku przekazywania w terminie 7 dni informacji wskazanych w art. 330 ustawy o BFG oraz w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu, trybu i terminu przekazywania BFG informacji niezbędnych do realizacji jego zadań oraz sposobu weryfikacji prawidłowości przekazywanych informacji);

- Krzyżowego wykorzystania funduszu gwarancyjnego banków i funduszu gwarancyjnego kas w przypadku braku środków w jednym z tych funduszy na wypłatę środków gwarantowanych deponentom;
- Wprowadzenia możliwości przystąpienia przez BFG do procedury przyjęcia grupowego planu przymusowej restrukturyzacji w drodze tzw. wspólnej decyzji, w sytuacji gdy podmiotem zależnym jest podmiot będący podmiotem znaczącym (dotychczasowe brzmienie tego przepisu wykluczało możliwość przystąpienia do wspólnej decyzji, w przypadku gdy podmiot krajowy wchodzący w skład grupy był podmiotem znaczącym); jest to pójście na ustępstwo wobec organów przymusowej restrukturyzacji krajów macierzystych mających w swojej jurysdykcji podmioty dominujące wobec banków działających w Polsce. Taka zmiana może ograniczyć możliwość utrzymania samodzielnego, lokalnego podejścia BFG w zakresie planów resolution dla systemowych banków w Polsce, stanowiących część europejskich grup bankowych, na rzecz rozstrzygnięć, jakie będą zawarte w grupowych planach resolution, konsumujących także wkład w tym zakresie z polskich banków o charakterze systemowym.
- Wprowadzenia szeregu usprawnień w odniesieniu do funkcjonowania instytucji pomostowej (w tym w odniesieniu do banków zrzeszających);
- Doprecyzowania możliwości zastosowania instrumentu umorzenia lub konwersji w odniesieniu do zmiennych składników wynagrodzenia nieuregulowanych przez zbiorowy układ pracy lub zmiennych składników wynagrodzenia pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka banku;
- Rozszerzenia katalogu instrumentów pozwalających na zaliczenie do minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych (MREL) - część MREL będzie mogła być spełniana przez podporządkowane umowne instrumenty umorzenia lub konwersji długu lub przez ustalenie wyższych minimalnych wymogów bądź też przez alternatywne środki (w tym uznanie depozytów długoterminowych składanych przez podmioty finansowe).

Większość zmian wejdzie w życie już 7 marca br.

Więcej:

[Ustawa z dnia 17 stycznia 2019 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw](#)

W 2019 r. niższe stawki na fundusze ochrony środków gwarantowanych i fundusz gwarancyjny banków, ale istotnie wyższa na przymusową restrukturyzację

W dniu 28 listopada br. Rada Bankowego Funduszu Gwarancyjnego podjęła uchwałę dotyczącą określenia wysokości stawki funduszu ochrony środków gwarantowanych tworzonych przez podmioty objęte systemem gwarantowania, o których mowa w art. 2 pkt 41 lit. a i b ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. *o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji*.

Zgodnie z ww. uchwałą stawka na rok 2019 wyniesie 0,45% sumy środków pieniężnych zgromadzonych w banku na wszystkich rachunkach, stanowiącej podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, co oznacza jej obniżenie w stosunku do 2018 roku (0,5%).

20 lutego br. Rada Bankowego Funduszu Gwarancyjnego podjęła kolejne uchwały w sprawie określenia łącznej kwoty składek na 2019 rok:

- Na fundusz gwarancyjny banków w wysokości 0,791 mld zł (uchwała nr 9/2019);
- Na fundusz przymusowej restrukturyzacji w wys. 2 mld zł (uchwała nr 11/2019);

Oznacza to obniżenie składki na fundusz gwarancyjny banków o 36% (w 2018 r. składka na fundusz gwarancyjny banków wynosiła 1,24 mld zł) oraz ponad dwukrotne (110%) zwiększenie składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków (w 2018 r. 0,96 mld. zł). Tak istotne zwiększenie składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków (fundusz resolution) mocno dotknie banki mniejsze i o słabszej kondycji finansowej. Zwłaszcza budzi poważne wątpliwości zasadność obciążania składką na fundusz resolution banków hipotecznych, które nie gromadzą depozytów, nie mają charakteru systemowego i w razie problemów finansowych podlegać będą likwidacji. Banki hipoteczne z powodu tej zmiany mogą w 2019 wpaść w stratę finansową.

W uzasadnieniu ww. uchwał wskazano, że poziom funduszu gwarancyjnego banków zapewnia znaczne środki na działania interwencyjne BFG, natomiast konieczne jest zwiększenie składek na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków, który nie osiągnął jeszcze poziomu minimalnego (budowa jego zasobów rozpoczęła się znacznie później). Według BFG relacja składek na rok 2019 do kwoty środków gwarantowanych w sektorze bankowym wynosząca 0,35% jest zbliżona do średniej z lat 2015-2018 wynoszącej 0,34%, a kwotowy wzrost obciążeń pomiędzy rokiem 2019, a rokiem 2018 jest związany przede wszystkim z wysokim tempem wzrostu środków gwarantowanych w 2018 r. (9,3% r/r).

Jednak przesunięcie obciążeń pomiędzy funduszem gwarancyjnym a funduszem przymusowej restrukturyzacji będzie oznaczało istotną zmianę w przepływach pieniężnych banków – składka na fundusz przymusowej restrukturyzacji jest płacona jednorazowo (i obciąża wynik I kwartału), a składki na fundusz gwarancyjny są płatne (i obciążają wynik finansowy) kwartalnie. Przykładowo, zgodnie z komunikatem mBanku, szacowana wysokość łącznej składki na BFG do zapłaty w I kwartale 2019 roku przez Grupę mBanku będzie o 84% większa w porównaniu do 2018 roku (przede wszystkim z tytułu rocznej składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków).

Więcej:

[Link do uchwały Rady BFG w sprawie ustalenia na 2019 rok wysokości stawki funduszy ochrony środków gwarantowanych](#)

[Uchwała w sprawie składek na fundusz gwarancyjny banków w 2019 r.](#)

[Uchwała w sprawie składek na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków w 2019 r.](#)

[Uzasadnienie wysokości łącznych kwot składek na 2019r.](#)

[Link do komunikatu prasowego mBanku](#)

Trwają prace nad realizacją delegacji z CRR w zakresie określenia progów materialności dla niewykonania zobowiązania

Trwają prace nad realizacją delegacji z CRR dla właściwych organów, w tym wypadku Ministerstwa Finansów, zakresie określenia progów bezwzględnych materialności dla niewykonania zobowiązania (default). Jest to ważne rozporządzenie decydujące o zasadach klasyfikacji ekspozycji jako będącej w sytuacji niewykonania zobowiązania (defaultu). Progi te będą zróżnicowane dla kredytów detalicznych i korporacyjnych.

Wydanie tego rozporządzenia przez Ministra Finansów stało się możliwe na podstawie zmian wprowadzonych przez uchwaloną w styczniu br. ustawę o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw, która wchodzi w życie w dniu 7 marca 2019 r. Wprowadza ona bowiem zmiany do ustawy Prawo bankowe polegające m.in. na przyznaniu ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych kompetencji do określenia:

- Surowszych (niż wymienione w CRR) kryteriów uznawania ekspozycji jako w pełni i całkowicie zabezpieczonych na potrzeby określania wag ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotekami;
- Poziomu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego;
- Dłuższego okresu na potrzeby określania zwłoki w wykonaniu zobowiązań kredytowych przez dłużnika;
- Wyższego poziomu współczynnika alfa określonego na potrzeby stosowania modelu wewnętrznego w zakresie obliczania ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych.

Więcej:

[Ustawa z dnia 17 stycznia 2019 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw](#)

Zmiany do ustawy Prawo bankowe wprowadzane w związku z RODO jednak nie ograniczą rozwoju nowych technologii w obszarze oceny zdolności kredytowej

26 listopada 2018 r. do Sejmu wpłynął rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia nr 2016/679 (RODO). W gąszczu proponowanych zmian (projekt wprowadza zmiany do aż 167 ustaw!) znalazły się również zmiany do ustawy Prawo bankowe, które mogły istotnie ograniczyć kreatywność i innowacyjność banków w ocenie ryzyka kredytowego klientów detalicznych, poprzez wprowadzenie zamkniętego katalogu danych, które mogą być wykorzystywane na potrzeby zautomatyzowanego przetwarzania (w tym profilowania) danych osobowych, również stanowiących tajemnicę bankową, w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego. W katalogu tym znalazły się jedynie podstawowe dane dotyczące osoby fizycznej oraz dane dotyczące zobowiązania. Przyjęcie przez ustawodawcę zamkniętego katalogu „tradycyjnych” danych zamknęłoby drogę innowatorom, którzy w swoich modelach uwzględniali lub planowali uwzględniać mniej typowe informacje o potencjalnym kliencie np. dotyczące jego aktywności w sieci (zakupy, posty, uczestnictwo w grupach) czy inne niż dochody i wydatki, informacje o charakterze finansowym i podatkowym. Ostatecznie jednak, na poziomie sejmowych Komisji Administracji i Spraw wewnętrznych oraz Sprawiedliwości i Praw Człowieka (13.02.2019 r.) zgodzono się na poprawkę skutkującą otwarciem katalogu danych.

Oznacza to, że banki będą mogły wykorzystywać do oceny zdolności kredytowej wszystkie dane, które spełniają ogólną regułę minimalizacji wynikającą z RODO. Klient będzie miał prawo do bezpłatnej informacji na temat czynników, które bank brał pod uwagę w decyzji kredytowej (po ostatnich poprawkach bez względu na automatyzm podejmowanej decyzji).

Nowe przepisy wprowadzają również ustawową zgodę na profilowanie klienta przez bank na potrzeby badania zdolności kredytowej bez potrzeby uzyskiwania zgody klienta (wystarczy złożenie wniosku o kredyt).

Pozytywnym aspektem jest pozostawienie obecnych zapisów ustawy Prawo bankowe (art. 105a ust. 3 i 4) uprawniającego do przetwarzania danych osobowych po wygaśnięciu zobowiązania (niezależnie od tego czy klient wyrazi lub cofnie wyrażoną zgodę).

W projekcie znalazło się również doprecyzowanie definicji rękojmi (art. 22 aa) tak istotniej przy zatwierdzaniu przez KNF członków zarządów banków (przede wszystkim Prezesa i członka zarządu odpowiedzialnego za ryzyko): rękojmia odnosi się w szczególności do reputacji, uczciwości i rzetelności danej osoby oraz zdolności do prowadzenia spraw banku w sposób ostrożny i stabilny oraz katalog danych, do których przetwarzania uprawniony jest bank w celu badania rękojmi. Na uwagę zasługuje fakt, iż **lista dokumentów i informacji przedkładanych na potrzeby badania rękojmi obejmuje m.in. informacje na temat sposobu działania w życiu, środowisku i kontaktach zawodowych oraz sposobu zachowania się wobec osób pokrzywdzonych przez działania kandydata.**

Według projektowanych przepisów ocena rękojmi będzie dotyczyła nie tylko kandydatów na członka zarządu lub rady nadzorczej, ale także osoby ubiegające się o pełnienie innej kluczowej funkcji w banku, tj. takiej, z którą związany jest zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności umożliwiający wywieranie znaczącego wpływu na kierowanie bankiem.

Więcej:

[Link do projektu ustawy](#)

[Link do procesu legislacyjnego](#)

Zmiany w ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym

31 października 2018 r. tj. 14 miesięcy od wejścia w życie ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym na stronie Rządowego Procesu Legislacyjnego, opublikowano Projekt zmiany do przedmiotowego aktu prawnego.

Jako główne uzasadnienie nowelizacji wskazywane są słabości wprowadzonych w 2017 roku rozwiązań w obszarze formuły funkcjonowania Komisji Nadzoru Audytowego (organu kolegialnego obsługiwanego przez Ministerstwo Finansów), a w szczególności trudności w realizacji rozszerzonych zadań ustawowych (np. o kontrole realizowane w firmach audytorskich) w świetle braków kadrowych, do czego przyczyniły się – poza ogólnymi tendencjami na krajowym rynku pracy – również mechanizmy kadrowo-płacowe funkcjonujące w służbie cywilnej. W związku z powyższym zaproponowano przekształcenie Komisji Nadzoru Audytowego (organu nadzoru publicznego) w Polską Agencję Nadzoru Audytowego tj. państwową osobę prawną, do której nie będą miały zastosowania m.in. ograniczenia w zakresie rozwiązań płacowych obowiązujące w służbie cywilnej (Agencja będzie sprawować nadzór publiczny nad audytem w Polsce w rozumieniu dyrektywy 2006/43/WE oraz rozporządzenia 537/2014). Podobne rozwiązanie wprowadzono w listopadzie 2018 r. w odniesieniu do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, który po wejściu w życie ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru oraz ochrony inwestorów na rynku finansowym, stał się państwową osobą prawną posiadającą niezależność w dysponowaniu funduszami (wcześniej zgodnie z ustawą o finansach publicznych wszystkie zmiany wydatków majątkowych jednorazowo o kwotę powyżej 100 tys. zł wymagały zgody Ministra Finansów).

Projektowane zmiany istotnie ograniczą zakres odpowiedzialności i zadań realizowanych obecnie przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów (PIBR) - samorząd zawodowy nie będzie już uczestniczył w sprawowaniu nadzoru nad działalnością firm audytorskich, w tym nie będzie przeprowadził kontroli firm audytorskich. Za kontrolę jakości badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego (JZP) oraz jednostek niebędących jednostkami zainteresowania publicznego (nie-JZP) będzie odpowiedzialna nowo powołana Agencja, która będzie również kontrolować inne usługi biegłych rewidentów objęte standardami wykonywania zawodu, w tym

przede wszystkim usługi związane z funkcjonowaniem rynku kapitałowego. Agencja przejmie również obowiązki z zakresu postępowań dyscyplinarnych przeciwko biegłym rewidentom przeprowadzającym badania jednostek innych niż JZP oraz postępowania o nałożenie kar na firmy audytorskie. Przewiduje się, że Polska Agencja Nadzoru Audytowego rozpocznie realizowanie zadań od 1 stycznia 2020 r.

Projektowane zmiany odnoszą się również do obowiązku powołania komitetu audytu przez oddział instytucji kredytowej i oddział banku zagranicznego oraz główny oddział i oddział zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji. Jeżeli jednostka macierzysta ww. oddziału powoła komitet ds. audytu, o którym mowa w art. 39 ust. 1 dyrektywy 2006/43/WE, będzie to równoznaczne ze spełnieniem obowiązku powołania komitetu audytu i nie będą miały zastosowania Polskie przepisy dotyczące składu komitetu audytu, niezależności jego członków oraz zadań komitetu audytu (co uzasadnia się harmonizacją wynikającą z ww. dyrektywy, tj. warunki dotyczące komitetu audytu w każdym państwie członkowskim można uznać za analogiczne do tych obowiązujących w Polsce, a ich egzekwowaniem będzie zajmował się organ nadzoru publicznego z państwa siedziby tych jednostek).

Projekt nie przewiduje zmian w uprawnieniach Komisji Nadzoru Finansowego, która nadal będzie sprawowała nadzór nad stosowaniem przez JZP przepisów tytułu III Rozporządzenia UE nr 537/2014.

Projekt znajduje się aktualnie na etapie uzgodnień, konsultacji społecznych i opiniowania.

Więcej:

[Projekt ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym](#)

Znowelizowana Rekomendacja L dotycząca roli biegłych rewidentów w procesie nadzoru nad bankami i spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi będzie obowiązywać już od marca

Na posiedzeniu Komisji Nadzoru Finansowego, które odbyło się 18 grudnia 2018 r., przyjęto znowelizowaną Rekomendację L dotyczącą roli biegłych rewidentów w procesie nadzoru nad bankami i spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi. Rekomendacja przedstawia oczekiwania KNF wobec banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie postępowania zgodnego z przepisami ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, w szczególności praktyk w zakresie współpracy biegłych rewidentów i firm audytorskich z bankami i SKOK oraz z organem nadzoru finansowego.

O zawartych w Rekomendacji L oczekiwaniach KNF pisaliśmy w poprzednim wydaniu Alertu Regulacji Bankowych.

KNF oczekuje, że niniejsza Rekomendacja zostanie wprowadzona w bankach oraz SKOK nie później niż do 31 marca 2019 r.

Więcej:

[Link do komunikatu z posiedzenia KNF w dniu 18 grudnia 2018 r.](#)

[Link do znowelizowanej Rekomendacji L](#)

Plan działań Komisji Nadzoru Finansowego na rok 2019 w zakresie nadzoru publicznego wynikającego z ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym

W ramach realizacji zadań w zakresie nadzoru publicznego, nałożonych na Komisję Nadzoru Finansowego nowelizacją ustawy o biegłych rewidentach, KNF przygotowała plan działań na 2019 rok, którego główne założenia zostały opublikowane w dniu 18 grudnia 2018 r.

Wśród działań, które mają być podejmowane w odniesieniu do banków znalazły się m.in.:

- Weryfikacja sposobu dokonywania wyboru firmy audytorskiej oraz wypełniania wymogów w zakresie rotacji firm audytorskich oraz kluczowych biegłych rewidentów, w tym ocena polityki wyboru firmy audytorskiej i jej wdrożenia;
- Ocena realizacji obowiązku powołania komitetu audytu, w tym zgodności składu komitetu lub rady nadzorczej pełniącej jego funkcję, w zakresie niezależności i posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności przez członków komitetu audytu/rady nadzorczej oraz sposobu wykonywania zadań wynikających z ustawy;
- Weryfikacja obowiązków informacyjnych wymaganych od emitentów w zakresie funkcjonowania komitetów audytu.

Komisja Nadzoru Finansowego planuje również zaktualizować „Rekomendacje dotyczące funkcjonowania komitetu audytu”, a także publikować interpretacje oraz prowadzić działania edukacyjne mające na celu promowanie wysokich standardów funkcjonowania komitetu audytu.

Więcej:

[Plan działań Komisji Nadzoru Finansowego na rok 2019 w zakresie nadzoru publicznego wynikającego z ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym](#)

Kolejne zmiany do projektu nowelizacji Rekomendacji S już bez opcji „klucz za dług”

Komisja Nadzoru Finansowego przesłała do zaopiniowania przez banki kolejną wersję roboczą Rekomendacji S dotyczącej *dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie*. Trwające już od kilkunastu miesięcy konsultacje w sektorze bankowym dotyczące nowelizacji Rekomendacji S na razie nie skutkowały wydaniem jej ostatecznej wersji. Nowa propozycja, wyrażająca zapewne też kierunek polityki nadzorczej reprezentowany przez nowego przewodniczącego KNF prof. Jacka Jastrzębskiego, rezygnuje z kontrowersyjnych zapisów zawartych w poprzedniej wersji projektu, dotyczących kredytów z opcją zwolnienia ze zobowiązania wobec banku z tytułu ekspozycji kredytowej zabezpieczonej hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej, w przypadku przeniesienia przez kredytobiorcę na bank własności do kredytowanej nieruchomości, określanej jako kredyty z opcją „klucz za dług”. Utrzymano jednak i wzmocniono zapisy wskazujące, że KNF oczekuje, że banki będą oferować klientom kredyty hipoteczne oprocentowane na stałą stopą procentową i okresowo stałą stopą procentową. Co więcej KNF oczekuje, że banki będą informować KNF o oferowanych kategoriach kredytów hipotecznych (oprocentowane zmienną stopą procentową, stałą stopą procentową lub też okresowo stałą stopą procentową).

Przyjęta w projekcie definicja ekspozycji kredytowej nie różnicuje ekspozycji kredytowych oferowanych i udzielanych przez dany bank od ekspozycji kredytowych nabywanych w ramach poolingu wierzytelności kredytowych np. od banku matki (przypadek banków hipotecznych). Wskazana definicja ekspozycji kredytowej jest bardzo szeroka i obejmuje również należność banku z tytułu nabytej wierzytelności. Brak takiego rozdzielenia definicyjnego form pozyskania ekspozycji kredytowej w dalszej, szczegółowej części Rekomendacji (tj. rozróżnienia sprzedaży kredytów vs. nabywania wierzytelności w drodze poolingu), może jako efekt uboczny wygenerować nadmiarowe wymagania dla banków hipotecznych nabywających hipoteczne ekspozycje kredytowe. Skutki tego widać m.in. w Rekomendacji 8, która nie bierze pod uwagę tego

rozdzielenia i w konsekwencji nie różnicuje głębokości i zakresu oceny zdolności kredytowej w przypadku udzielenia kredytu klientowi (sprzedaż kredytu) od sytuacji ekspozycji nabywanej w drodze poolingu, gdzie pogłębiona ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona na moment sprzedaży kredytu.

Podobnie wątpliwości budzi definicja „oceny wartości zabezpieczenia na nieruchomości” jako „możliwej do uzyskania na rynku wartości zabezpieczenia”, gdyż sprowadza tą ocenę do uzyskania ceny rynkowej nieruchomości. Natomiast w praktyce banków (zwłaszcza hipotecznych) ocena wartości zabezpieczenia poza analizą cen na rynku bierze pod uwagę także czynniki ryzyka.

Zmieniono także definicję LtV. Pierwotnie wskaźnik LtV określał stosunek kwoty kredytu do wartości zabezpieczenia, natomiast aktualnie odnosi się do wysokości sumy hipoteki, co budzi wątpliwości banków.

Ponadto Rekomendacja 25 poszerza zakres wymagań wobec Banku dodając, że powinien on uwzględniać potrzeby klienta oraz, gdy jest to konieczne, również poziom wiedzy klienta.

Wzmocniono zapisy wymagające od banków aktywnej identyfikacji i zarządzania ryzykiem nadpłat (prepayment risk), tak, że w terminie nie dłuższym niż 3 lata od daty wejścia w życie zmienionej Rekomendacji S lub daty rozpoczęcia udzielania kredytów stało lub stało-zmiennie procentowych, bank powinien rozpocząć szacowanie szybkości/poziomu nadpłat kredytów, wprowadzić tzw. prepayment model (model dostarczający metodykę opisu wcześniejszych spłat), oraz uwzględniać rezultaty wynikające z tego modelu w kształtowaniu ceny produktów oraz w zarządzaniu zabezpieczeniem pozycji stopy procentowej. Nadzorca wskazuje także w Rekomendacji 10, co można uznać za wkład własny w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach mieszkalnych lub komercyjnych (odpowiednio na poziomie 10 i 5%).

Perspektywy zmian w obszarze rekomendacji nadzorczych w 2019 roku

Poza podlegającą kolejnej turze konsultacji Rekomendacją S, *dotyczącą dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie*, w „poczekalni” nadzorczej znajdują się jeszcze co najmniej 4 rekomendacje:

- Od 2017 roku na wydanie oczekuje projekt **Rekomendacji Z** *dotyczący zasad ładu wewnętrznego w bankach*, opóźniony w związku z koniecznością uwzględnienia nowych przepisów RODO w odniesieniu do dwóch procesów, do których referuje projekt Rekomendacji Z – procesu sygnalizowania (whistleblower) oraz oceny członków organów banków. Oba wiążą się ze zbieraniem danych osobowych, stąd wymogi nadzoru bankowego muszą być uzgodnione z restrykcyjnymi przepisami RODO, w tym przepisami lokalnymi transponującymi rozwiązania prawne (w ramach opcji narodowych określonych w GDPR) do polskich przepisów (w tym przepisów dotyczących zakresu danych jakie bank może zbierać na temat klientów). Można oczekiwać, że przyjęcie przez KNF i opublikowanie ostatecznej wersji Rekomendacji Z może nastąpić w pierwszej połowie 2019, co zależy także od terminu publikacji rozpatrywanych przez Parlament przepisów dot. ochrony danych osobowych (m.in. rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia nr 2016/679 (RODO)).
- Zapowiadana od ponad roku przez KNF nowelizacja **Rekomendacji R** *dotyczącej zasad identyfikacji bilansowych ekspozycji kredytowych które utraciły wartość...* prawdopodobnie zostanie przygotowana do końca 2019 roku. Zakres i treść Rekomendacji R ma uwzględniać przyjęte w wyniku dialogu KNF z nadzorowanymi podmiotami podejście do wybranych aspektów i interpretacji standardu IFRS9 oraz doświadczenia Urzędu zebrane w ramach inspekcji przeprowadzanych w bankach w tym obszarze.
- Trwają również prace nad ukończeniem i wydaniem **Rekomendacji B** *dotyczącej ograniczania ryzyka inwestycji finansowych banków*, do której założenia Komisja przyjęła w listopadzie 2017. Zapewne zmiany będą istotne, bo rekomendacja nie była nowelizowana od 2002 roku, podczas gdy środowisko regulacyjne uległo licznym zmianom.
- Zapowiadany już w marcu 2017 r. przez UKNF plan nowelizacji **Rekomendacji G** *dotyczącej zarządzania ryzykiem stopy procentowej w bankach*, właśnie wchodzi fazę realizacji – na początku lutego br. KNF

przyjęła projekt założeń nowelizacji tej Rekomendacji. Generalnie, poza dostosowaniem dokumentu do znowelizowanego pakietu CRDIV/CRR i nowych wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA), można spodziewać rekomendacji, które będą dotyczyły specyfiki polskiego rynku finansowego i sektora bankowego (np. rozbudowy kwestii ryzyka wcześniejszej spłaty (nadpłaty) kredytu (prepayment risk), do którego odnosi się też projekt Rekomendacji S). Projekt Rekomendacji G ma zostać skierowany do publicznych konsultacji w 2019 r.

Więcej:

[Komunikat do posiedzenia KNF, na którym przyjęto założenia Rekomendacji G](#)

Polityka dywidendowa KNF w 2019 r.

W dniu 15 stycznia 2019 r. Komisja Nadzoru Finansowego opublikowała komunikat dotyczący stanowiska w zakresie polityki dywidendowej:

- W przypadku banków komercyjnych wymogi są w większości zbieżne z zeszłorocznymi. Główna zmiana dotyczy wprowadzenia dodatkowego kryterium w zakresie kapitału CET1 (4,5% + 56%add-on + wymóg połączonego bufora + 1,5%). Należy pamiętać iż od początku 2019 r. bufor zabezpieczający osiągnął swój docelowy poziom 2,5% (wzrost o 0,625% względem roku poprzedniego), co wpłynęło na wzrost wymogów. Jednocześnie warto zauważyć, że domiary kapitałowe za walutowe kredyty hipoteczne (add-ons) są wyższe dla banków stosujących metodę IRB niż dla banków stosujących metodę standardową, co prowadzi, do sytuacji znacznie większych wymogów w zakresie wymaganego w polityce dywidendowej kapitału w ramach CET1, T1 i T2. Polityka KNF w tym zakresie zmierza do zniwelowania obniżonych wymogów kapitałowych w bankach AIRB (kilka banków w Polsce) wynikających z niższego (na ogół) poziomu RWA dla walutowych kredytów hipotecznych w porównaniu do banków posiadających takie same kredyty a używających metodę STA. Taka polityka może zniechęcać potencjalnych kandydatów do wdrożenia metody IRB. W wyniku osiągnięcia przez bufor zabezpieczający docelowego poziomu, usunięto z polityki dywidendowej zapisy dotyczące kryteriów do wypłaty 50% dywidendy.
- W przypadku banków spółdzielczych minimalne kryteria dla poszczególnych progów uległy podwyższeniu (w związku z osiągnięciem przez bufor zabezpieczający docelowego poziomu 2,5%);
- W przypadku zakładów ubezpieczeń i reasekuracji kryteria nie uległy zmianom.

Więcej:

[Link do komunikatu KNF](#)

Komunikat KNF dotyczący planowanego wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej

29 stycznia 2019 roku na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego opublikowano Komunikat dotyczący planowanego wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej (Brexit) w zakresie rynku finansowego. W związku ze złożeniem (w dniu 29.03.2017 r.) przez Wielką Brytanię notyfikacji o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej, unijne prawo przestanie być stosowane w odniesieniu do tego państwa z dniem 30 marca 2019 roku i stanie się ono państwem „trzecim”. Do chwili obecnej nie uzgodniono treści umowy wystąpienia „za porozumieniem stron”, która zakładałaby okresy przejściowe, co zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia scenariusza bezumownego tzw. „twardego Brexitu”.

Komisja, jako najistotniejsze ryzyka w odniesieniu do rynku finansowego w przypadku braku umowy o wyjściu Wielkiej Brytanii z UE (tzw. twardy Brexit), wskazała:

- Utratę z dniem 30 marca 2019 roku przez podmioty mające swoją siedzibę w Wielkiej Brytanii prawa do świadczenia usług finansowych na terytorium UE na podstawie dotychczasowych licencji lub zezwoleń udzielonych przez brytyjskie organy nadzoru finansowego (na podstawie tzw. jednolitego paszportu europejskiego, w ramach unijnej swobody świadczenia usług i swobody przedsiębiorczości);
- Rozdzielenie systemów prawnych i w konsekwencji pojawienie się różnic między nimi (w tym różnic w przepisach i standardach dotyczących rynku finansowego, ochrony tajemnic ustawowo chronionych, przetwarzania danych czy outsourcingu);
- Brak swobody przepływu osób, mającej znaczenie dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

W przypadku bezumownego Brexitu podmioty z Wielkiej Brytanii będą miały status podmiotów z kraju trzeciego i aby prowadzić działalność na terytorium Polski będą musiały uzyskać stosowne zezwolenia (lub przejść wymagane postępowania przed KNF). Standardowym rozwiązaniem ułatwiającym współpracę z krajami trzecimi, jest tzw. uznanie ekwiwalentności przepisów i praktyk nadzorczych kraju trzeciego. Tego rodzaju rozwiązania funkcjonują między UE a USA, Kanadą i innymi krajami G-20 spoza UE.

Komisja wyraziła również oczekiwania w odniesieniu do komunikacji z klientami.

W ostatnim Raporcie o stabilności finansowej, Narodowy Bank Polski wskazał, że w kontekście tzw. twardego Brexitu z perspektywy Polski szczególnie istotne jest:

- Ograniczenie lub istotna zmiana dostępu do infrastruktury rynkowej w Londynie (izb rozliczeniowych CCP i repozytoriów transakcji) - polskie banki zawierają obecnie około 80% transakcji nominowanymi w złotych instrumentami pochodnymi OTC stopy procentowej z nierezydentami, głównie bankami londyńskimi (prawie wszystkie objęte obowiązkiem centralnego rozliczania są kierowane do CCP z Wielkiej Brytanii) - prawdopodobna fragmentacja rynku może przełożyć się na zwiększenie kosztów zawierania transakcji pochodnych OTC i utrudniać zabezpieczanie się banków przed ryzykiem rynkowym, a także generować ryzyko prawne i wyzwania operacyjne;

Istotną kwestią jest również stosunkowo wysoka wartość pozycji pozabilansowych banków krajowych z tytułu zawieranych z podmiotami z rynku londyńskiego transakcji instrumentami pochodnymi, zarówno nieobjętymi obowiązkiem centralnego rozliczania (m.in. CIRS), jak i nim objętymi (m.in. FRA, IRS). Twardy Brexit może skutkować przenoszeniem aktywności w zakresie instrumentów pochodnych OTC z banków londyńskich do podmiotów unijnych. W rezultacie banki krajowe chcące zawierać transakcje pochodne OTC z szerokim gronem zagranicznych instytucji finansowych musiałyby w krótkim okresie podpisać umowy ramowe (w przypadku transakcji rozliczanych bilateralnie – z aneksem dotyczącym ustanawiania zabezpieczeń) z nowymi kontrahentami i ustalać na nich limity zaangażowania kredytowego;

- Zmiana zasad prowadzenia transgranicznej działalności banków i firm ubezpieczeniowych pomiędzy Wielką Brytanią i krajami członkowskimi UE;
- Wzrost zmienności cen instrumentów finansowych, skutkujący stratami inwestorów mających znaczne ekspozycje na Wielką Brytanię;
- Wzrost ryzyka kredytowego w bankach, gdyby konsekwencje makroekonomiczne Brexitu okazały się poważne i oddziaływały negatywnie na sytuację gospodarczą Unii Europejskiej.

Narodowy Bank Polski ocenia, że wpływ twardego Brexitu na sektor bankowy i ubezpieczeniowy poprzez bezpośrednie bilansowe i pozabilansowe ekspozycje kredytowe na Wielką Brytanię **będzie marginalny** - udział kapitału brytyjskiego w polskim sektorze bankowym stanowił 0,4% aktywów na koniec I półrocza 2018 r., a ekspozycje kredytowe (bilansowe i pozabilansowe) wobec podmiotów brytyjskich stanowiły zaledwie 0,8% łącznych ekspozycji sektora bankowego na koniec I półrocza 2018 r. (ekspozycje te były rozproszone i przeważnie nie przekraczały 3% aktywów pojedynczych banków).

NBP zwraca również uwagę, że twardy Brexit będzie skutkował utratą mocy prawnej decyzji BFG (jako polskiego organu przymusowej restrukturyzacji) wobec stosunków prawnych podlegających prawu

brytyjskiemu. Będzie to miało znaczenie w odniesieniu do transakcji instrumentami pochodnymi, gdyż zmniejszy możliwość realizacji uprawnień BFG do ograniczania praw wierzycieli z tytułu transakcji podlegających prawu brytyjskiemu do wcześniejszego wypowiedzenia umów lub egzekucji zabezpieczeń (ang. resolution stays). Twardy Brexit nie będzie miał natomiast istotnego wpływu na spełnianie wymogu MREL przez polskie banki oraz efektywność środków z zakresu bail-in.

Więcej:

[Link do komunikatu KNF](#)

[Link do Raportu o stabilności systemu finansowego, NBP](#)

Komunikat UKNF dotyczący funkcjonowania banków spółdzielczych w warunkach wygaśnięcia umów zrzeszenia

14 grudnia 2018 roku Urząd Komisji Nadzoru Finansowego opublikował komunikat mający na celu wyjaśnienie sytuacji prawnej banków spółdzielczych, która powstała po wygaśnięciu dotychczasowych umów zrzeszenia.

Z końcem 2018 roku z mocy prawa nastąpiło wygaśnięcie ostatniej umowy w formule dotychczasowych zrzeszeń, co oznacza, że banki spółdzielcze o funduszach własnych niższych niż równowartość 5 mln euro nie będą mogły funkcjonować samodzielnie, a organ nadzoru (zgodnie z wprowadzonymi w ostatnim czasie zmianami do ustawy Prawo Bankowe) będzie mógł wszcząć postępowanie w sprawie ich przejęcia przez inny bank. **W komunikacie UKNF wyjaśnia, że samo wszczęcie postępowania nie oznacza automatycznego zakończenia działalności banku, wobec którego toczy się postępowanie.**

Wszczęcie postępowania administracyjnego na mocy nowo wprowadzonego przepisu pozwala bankom niezrzeszonym, niespełniającym kryterium pozwalającego na samodzielne prowadzenie działalności, tymczasowo kontynuować działalność w czasie trwania postępowania administracyjnego, z jednoczesnym dążeniem do spełnienia ustawowych warunków prowadzenia działalności bankowej, tj. przystąpienia do jednego z działających obecnie instytucjonalnych systemów ochrony, połączenie z bankiem silniejszym kapitałowo, podwyższenie funduszy własnych do poziomu wymaganego przepisami prawa (co najmniej 5 mln euro), ale działania takie powinny zostać podjęte przez bez zbędnej zwłoki. Dopiero brak podjęcia działań, jak również ich nieskuteczność będzie determinowała treść ostatecznego rozstrzygnięcia podjętego przez Komisję.

Zgodnie z opublikowanym w grudniu 2018 r. raportem Informacja o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających w I półroczu 2018 r. na koniec czerwca 2018 r. działało 550 banków spółdzielczych, z czego 489 banków było uczestnikami instytucjonalnych systemów ochrony (pierwsza umowa o utworzeniu IPS podpisana została przez 191 banków spółdzielczych zrzeszenia SGB oraz SGB-Bank SA w dniu 23.11.2015 r.; druga umowa została podpisana przez 241 banków spółdzielczych zrzeszenia BPS oraz BPS SA 31.12.2015 r.). Poza IPS funkcjonowało 61 banków spółdzielczych. Warto zwrócić uwagę, że większość z tych 61 banków, które były poza IPS, chciała funkcjonować w zrzeszeniu zintegrowanym dopuszczonym przez prawo (z powodu wcześniejszych problemów z bankami zrzeszającymi generującymi znaczące straty pokrywane przez banki spółdzielcze), ale odmowa przyznania licencji operacyjnej przez KNF (zezwolenia na rozpoczęcie działalności) dla banku apeksowego stojącego na czele tego zrzeszenia, zablokowały plany tych banków i spowodowało konieczność przystąpienia do istniejących zrzeszeń. Banki IPS dysponowały 81,7% aktywów sektora spółdzielczego.

Sektor banków spółdzielczych znajduje się w znacznie trudniejszej sytuacji w porównaniu do banków komercyjnych zarówno pod względem generowanych wyników, jak i efektywności działania. Ponieważ głównym źródłem przychodu dla banków spółdzielczych są przychody odsetkowe, banki te w sytuacji niskich stóp procentowych doświadczają osłabienia wyników z działalności. Wzrost wyniku z działalności bankowej w sektorze spółdzielczym (na koniec czerwca 2018 r. wzrost o 4,1% w stosunku do czerwca 2017 r.) był mniejszy niż wzrost kosztów operacyjnych (wzrost o 5,4% r/r). Na niską efektywność operacyjną wpływa m.in. duża liczba utrzymywanych placówek oraz wysokie zatrudnienie - placówki banków spółdzielczych (łącznie z centralami) stanowią 40,5% liczby placówek bankowych w Polsce, a zatrudnienie w sektorze bankowości

spółdzielczej w sektorze bankowym ogółem jest dwukrotnie większe niż udział aktywów sektora spółdzielczego w aktywach sektora bankowego ogółem. Niemniej poziom wskaźnika efektywności C/I w tym sektorze jest lepszy niż w bankach spółdzielczych w Niemczech.

Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych na koniec czerwca 2018 r. wyniósł 17,8% (wobec 17,2% w grudniu 2017 r.), niewielki wpływ na wzrost współczynnika wypłacalności miało zaliczenie do funduszy CET1 całego funduszu udziałowego wniesionego do 28 czerwca 2013 r. włącznie. Trzy banki spółdzielcze nie posiadały na koniec czerwca 2018 r. współczynnika wypłacalności na poziomie 8,0%. Banki te znajdują się obecnie w procesie łączenia z innymi silniejszymi kapitałowo bankami.

Więcej:

[Link do komunikatu KNF](#)

[Informacja o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających w I półroczu 2018 r.](#)

Doprecyzowania ustawy o funduszach inwestycyjnych (przepisy MIFID 2) przez KNF - stanowisko w sprawie przyjmowania i przekazywania „zachęt”

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w dniu 21 grudnia 2018 r. wydał stanowisko dotyczące zasad przyjmowania „zachęt” przez podmioty, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi.

W stanowisku Urząd wskazuje ogólne zasady determinujące możliwość przyjmowania lub przekazywania „zachęt” oraz publikuje listę usług mogących stanowić uzasadnienie dla przyjmowania „zachęt” przez dystrybutorów, jak również listę czynności, które tego wymogu nie wypełniają. Urząd zastrzega, iż wskazane czynności mają charakter przykładowy (nie stanowią katalogu zamkniętego) i po dokonaniu analizy konkretnych stanów faktycznych lista może ulec rozszerzeniu lub modyfikacji.

Dystrybutor rozważając wprowadzenie konkretnej usługi poprawiającej jakość usługi świadczonej na rzecz klienta powinien dokonać szczegółowej analizy potencjalnego zainteresowania daną usługą: ustalić krąg zainteresowanych klientów lub potencjalnych klientów, poziom zainteresowania korzystaniem z tej usługi oraz przewidywany okres, przez który taka usługa mogłaby być faktycznie wykorzystywana. Przeprowadzona analiza ma zapewnić, że dystrybutor przyjmie racjonalne założenia dotyczące tego, czy dana usługa może przynosić potencjalną, wymierną korzyść klientom lub potencjalnym klientom, a także pozwoli na oszacowanie wysokości „zachęt”, jakie dany dystrybutor mógłby pobrać od TFI oraz okresu, przez jaki mógłby takie „zachęty” pobierać. Ponadto, przeprowadzone badanie użyteczności danej usługi podnoszącej jakość świadczonych usług powinno być przeprowadzane w ramach grupy klientów, którzy będą mieć możliwość dostępu do tej usługi oraz faktycznego skorzystania z niej. Badania użyteczności przeprowadzone w ramach wąskiej tj. specjalnie wyselekcjonowanej grupy klientów nie będą mogły zostać uznane za obiektywnie uzasadniające pobieranie lub przekazywanie „zachęt”. Oznacza to, że dystrybutor chcąc pobierać „zachęty” za świadczenie określonej usługi powinien przeprowadzić wcześniej rzetelne badania, które zapewnią, że wdrażana usługa będzie cieszyła się rzeczywistym zainteresowaniem jego klientów lub potencjalnych klientów, a w konsekwencji, że sama możliwość skorzystania z danej usługi będzie stanowić korzyść dla klientów lub potencjalnych klientów. W tym kontekście Urząd wskazuje, że niedopuszczalne jest kreowanie przez dystrybutora usług o charakterze pozornym, sztucznym, co do których wyniki przeprowadzonych analiz wskazywałyby, że usługa dodatkowa będzie nieużyteczna lub w praktyce nie będzie cieszyła się adekwatnym zainteresowaniem klientów.

Urząd podkreśla, że pobierane „zachęty” powinny spełniać zasadę proporcjonalności, czyli **koszt świadczonych usług podnoszących jakość świadczonej usługi dla klienta powinien być rozłożony proporcjonalnie pomiędzy wszystkie fundusze, których uczestnicy korzystają lub mogą skorzystać z danego narzędzia, oraz ustalony według liczby uczestników poszczególnych funduszy, w danym okresie rozliczeniowym, nie zaś od wartości środków wniesionych do funduszu przez tych uczestników lub**

wartości aktywów netto funduszu przypadających na tych uczestników. Oznacza to zmianę względem stanu wcześniejszego, kiedy dystrybutorzy pobierali „zachęty” od wartości sprzedanych aktywów a nie ilości klientów. Może to spowodować, że dystrybutorzy będą bardziej zainteresowani pozyskiwaniem nowych klientów, niż oferowaniem dodatkowych usług dla obecnych klientów. Taka sytuacja może być niekorzystna dla TFI, które generują zyski od wielkości zarządzanych aktywów, a nie liczby posiadanych klientów.

Ze stanowiska Urzędu wynikają również zmiany odnośnie formy pobieranych „zachęt”. Do tej pory dystrybutorzy pobierali je jako pewien procent od wartości dystrybuowanych aktywów, co w ocenie Urzędu nie spełnia wymogów § 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 maja 2018 r. *w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych*. Zgodnie z interpretacją Urzędu, pobieranie „zachęt” w formie zryczałtowanej również nie będzie dopuszczalne, ponieważ ryczałt ma charakter stałej, z góry określonej opłaty, która nie jest zależna od tego, czy i w jakiej wysokości doszło do podniesienia jakości świadczonej usługi i czy jest ona proporcjonalna do poniesionych przez dystrybutora kosztów. Oznacza to, że dystrybutor dla każdej usługi poprawiającej jakość świadczonych usług dla klientów będzie musiał dokonywać kalkulacji podziału kosztów tej usługi na klientów oraz TFI w których posiadają oni fundusze. Pobieranie zachęt stanie się tym samym dużo bardziej skomplikowane.

Urząd wskazał, że wartość świadczeń pieniężnych pobieranych przez dystrybutorów od TFI nie powinna obejmować marży, ponieważ spowoduje to, że „zachęty” przyniosą bezpośrednią korzyść dystrybutorowi, co jest niedopuszczalne jeśli nie przynosi wymiernej korzyści danemu klientowi lub potencjalnemu klientowi. Dystrybutorzy będą mogli więc pobierać „zachęty” tylko do wysokości poniesionych kosztów na usługi poprawiające jakość świadczonych usług. Brak możliwości pobierania marży może zniechęcić niektórych dystrybutorów do inwestycji i poprawy świadczonych usług ponieważ będą mogli oni odzyskać jedynie poniesione koszty.

Urząd podkreślił, że dystrybutor nadal będzie mógł pobierać opłaty bezpośrednio od klienta na podstawie art. 83d ust. 1 pkt 1 Ustawy o obrocie. Dotychczas niektórzy dystrybutorzy nie pobierali żadnych opłat za wykonanie usługi przyjęcia i przekazania zlecenia, a swoją działalność finansowali „zachętami” pobieranymi od TFI. Ponieważ „zachęty” będą ograniczać się teraz jedynie do refundacji poniesionych przez dystrybutora kosztów, prawdopodobnie w cennikach wszystkich dystrybutorów pojawi się opłata za przyjęcie i przekazanie zlecenia.

Więcej:

[Link do stanowiska Urzędu w sprawie przyjmowania i przekazywania zachęt](#)

Komunikat Komisji Nadzoru Finansowego w związku ze świadczeniem usług płatniczych

24 grudnia 2018 r. Komisja Nadzoru Finansowego opublikowała wyjaśnienia dotyczące wymogów umożliwiających wyłączenie ze stosowania przepisów ustawy o usługach płatniczych niektórych rodzajów instrumentów płatniczych, które można wykorzystywać w ograniczony sposób (np. do nabywania towarów lub usług w ograniczonym zakresie lub ramach ograniczonej sieci podmiotów) na podstawie art. 6 pkt 11 tej ustawy.

W Komunikacie KNF odniosła się również do obowiązków monitorowania poziomu transakcji płatniczych związanych z przedmiotowymi instrumentami oraz zasad powiadomienia KNF w przypadku gdy całkowita wartość transakcji płatniczych dokonanych w ramach tego typu działalności podczas ostatnich 12 miesięcy przekracza 1 mln euro.

Więcej:

[Link do komunikatu KNF](#)

Obowiązki notyfikacyjne wynikające z MAR dla akcjonariuszy i zarządzających w spółkach publicznych

21 listopada 2018 r. na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego ramach projektu CEDUR opublikowano dwuczęściowe opracowanie „Obowiązki notyfikacyjne akcjonariuszy związane ze zmianami udziałów w ogólnej liczbie głosów oraz osób pełniących obowiązki zarządcze w spółkach publicznych”:

- Część I: Znaczne pakiety akcji i obowiązki informacyjne związane ze zmianą udziału w ogólnej liczbie głosów spółki publicznej, wezwania do sprzedaży lub zamiany akcji, przymusowy wykup;
- Część II: Obowiązki notyfikacyjne związane z transakcjami wykonywanymi przez osoby pełniące obowiązki zarządcze.

Wydana w celach edukacyjnych publikacja została poświęcona nowym wymogom prawnym wynikającym z wejścia w życie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (MAR), a w szczególności w zakresie obowiązków notyfikacyjnych akcjonariuszy oraz osób pełniących obowiązki zarządcze w spółkach giełdowych w związku z nabywaniem lub zbywaniem instrumentów finansowych stanowiących znaczne pakiety praw głosu spółek publicznych.

Więcej:

[Część I: Znaczne pakiety akcji i obowiązki informacyjne związane ze zmianą udziału w ogólnej liczbie głosów spółki publicznej, wezwania do sprzedaży lub zamiany akcji, przymusowy wykup](#)

[Część II: Obowiązki notyfikacyjne związane z transakcjami wykonywanymi przez osoby pełniące obowiązki zarządcze](#)

Międzyresortowy Komitet Sterujący ds. FinTech rozpoczął działalność

W dniu 10 stycznia 2019 r., w siedzibie UKNF odbyło się pierwsze spotkanie Międzyresortowego Komitetu Sterującego ds. FinTech którego celem jest koordynacja działań różnych instytucji i organów państwa w celu wspierania rozwoju sektora innowacji finansowych FinTech w Polsce, wypracowywanie wspólnych stanowisk oraz podejmowanie wspólnych międzyresortowych działań w zakresie FinTech. Komitet będzie spotykał się regularnie co miesiąc.

W spotkaniu Komitetu udział wzięli przedstawiciele Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Cyfryzacji, Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii, Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Narodowego Banku Polskiego.

Na pierwszym spotkaniu poruszono następujące kwestie:

- Poszczególne instytucje przedstawiły swoje działania w zakresie FinTech;
- UKNF zaprezentował projekt ustawy zmieniającej przepisy regulujące działalność FinTech;
- UKNF zaprezentował strategię promocji polskiego sektora FinTech i prowadzenia działalności w zakresie FinTech;
- Omówione zostały wyzwania stojące przed administracją publiczną oraz rynkiem finansowym w związku z rozwojem FinTech w 2019 r.;
- Ustalono harmonogram prac Komitetu i priorytety jego działalności.

Więcej:

[Posiedzenie Międzyresortowego Komitetu Sterującego ds. FinTech](#)

Poprawa wyników głównie w bankach komercyjnych – Komisja Nadzoru Finansowego opublikowała raport o sytuacji sektora bankowego w trzecim kwartale 2018 r.

W dniu 19 grudnia 2018 r. na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego ukazał się kolejny kwartalny raport pt. Sytuacja sektora bankowego według stanu na 30 września 2018 r.

Główne punkty raportu:

- W III kwartale 2018 r. odnotowano dalszy wzrost funduszy własnych (z 197,6 mld zł na koniec ub.r. do 209,0 mld zł na koniec września br., tj. o 5,8%) oraz nieznaczną poprawę współczynników kapitałowych (współczynnik kapitału Tier I wzrósł z 17,2% do 17,3%, a łączny współczynnik kapitałowy z 19,0% do 19,3%);
- Na koniec września 2018 r. 9 banków spółdzielczych nie spełniało wymogów regulacyjnych w zakresie minimalnego poziomu kapitału założycielskiego lub minimalnych poziomów współczynników kapitałowych, a 22 banki (w tym cztery komercyjne), nie spełniały wymogu połączonego bufora (ich łączny udział w aktywach sektora bankowego wynosił 6,2%);
- Sytuacja w zakresie bieżącej płynności pozostawała dobra, ale nadal zalecane są działania zmierzające do wzrostu stabilności źródeł finansowania:
 - wszystkie banki spełniały obowiązującą normę LCR na poziomie 100% lub normę grupową (IPS),
 - utrzymywała się nadwyżka depozytów sektora niefinansowego nad kredytami udzielonymi temu sektorowi (na 30/09/2018 93,5% wobec 92,2% na koniec 2017 r.);

- Zrealizowany przez sektor bankowy w III kwartale 2018 r. wynik finansowy netto w wysokości 11,6 mld zł był o 10,8% wyższy od osiągniętego w analogicznym okresie ubiegłego roku, ale **poprawę wyników odnotowano jedynie w bankach komercyjnych (o 13,3%), podczas gdy w bankach spółdzielczych i oddziałach instytucji kredytowych wyniki uległy obniżeniu (odpowiednio o 12,1% oraz 19,1% r/r):**
 - poprawa wyników nastąpiła głównie wskutek zwiększenia wyniku odsetkowego (o 8,7%) połączonego z umiarkowanym wzrostem kosztów działania; największy wzrost przychodów odsetkowych odnotowano dla kredytów konsumpcyjnych (9,2%) oraz mieszkaniowych (8,0%),
 - poziom marży odsetkowej nie zmienił się w skali roku (2,65%),
 - koszty działania i amortyzacji wzrosły o 5,5% głównie wskutek wzrostu kosztów pracowniczych (o 720 mln zł; 5,8%) oraz kosztów ogólnego zarządu (o 751 mln zł; 6,1%),
 - banki kontynuowały działania zmierzające do wzrostu efektywności działania w drodze optymalizacji zatrudnienia i sieci sprzedaży – liczba zatrudnionych w sektorze bankowym uległa zmniejszeniu (o 0,8 tys. osób), a sieć sprzedaży redukcji o 332 placówki,
 - relacja kosztów do dochodów (C/I) uległa dalszej poprawie z 56,6% na 09/2017 na 56,4% na 09/2018; zwiększyła się również rentowność aktywów (ROA) z 0,81% do 0,85% oraz rentowność kapitału (ROE) z 7,18% do 7,52%;
- Aż sześć banków komercyjnych, siedem spółdzielczych oraz jedenaście oddziałów instytucji kredytowych (skupiających łącznie 7,3% aktywów) wykazało na koniec III kwartału 2018 r. stratę w łącznej wysokości 534 mln zł;
- Odnotowany w III kwartale 2018 r. wzrost sumy bilansowej (o 95,7 mld zł, tj. o 5,4%; w ujęciu rocznym o 119,5 mld zł, tj. o 6,8%) był wyższy do analogicznego okresu ub.r.; głównymi obszarami wzrostu po stronie aktywów pozostawał portfel kredytów dla sektora niefinansowego oraz portfel instrumentów dłużnych a po stronie zobowiązań depozyty gospodarstw domowych;
- Jakość portfela kredytowego oceniono jako stabilną (od 2018 r. obowiązują zasady rozpoznawania i kalkulacji utraty ich wartości zgodne z MSSF9); na koniec III kwartału 2018 r.:
 - kredyty w Fazie 1. stanowiły 84,1% portfela kredytów dla sektora niefinansowego, w Fazie 2. 8,9%, a w Fazie 3. 6,9%;
 - Udział kredytów ze stwierdzoną utratą wartości w portfelu wynosił 6,9% wobec 7,3% w poprzednim kwartale – najgorszą jakością charakteryzowały się kredyty dla przedsiębiorstw, w tym MSP.

Kluczowym wyzwaniem dla banków, w szczególności spółdzielczych, pozostaje zwiększanie poziomu rentowności działania, czemu nie sprzyja obserwowany od dłuższego czasu wzrost obciążeń oraz wymagań regulacyjnych. Warto wykorzystać obserwowane ożywienie gospodarcze i wysoki poziom optymizmu konsumentów i przedsiębiorstw do ewentualnych restrukturyzacji i modyfikacji strategii działania.

Więcej:

[Raport o sytuacji sektora bankowego w III kwartale 2018 r.](#)

Zagrożenia dla stabilności krajowego systemu finansowego głównie z zewnątrz – Narodowy Bank Polski opublikował Raport o stabilności systemu finansowego

30 listopada 2018 r. Narodowy Bank Polski opublikował kolejną edycję Raportu o stabilności systemu finansowego, w którym przedstawiono analizę i ocenę zagrożeń dla stabilności systemu finansowego w Polsce według stanu na 30 września 2018 r.

Wśród głównych wniosków Raportu znalazły się m.in.:

- Polski system bankowy charakteryzuje się dobrym wyposażeniem w kapitał i niskim poziomem dźwigni finansowej; w analizowanym okresie banki kontynuowały zwiększanie funduszy własnych: średni, łączny współczynnik kapitałowy utrzymywał się na poziomie 18% (przy średniej wadze ryzyka wyższej niż w większości krajów UE);
- Wyzwaniem dla banków w średnim terminie może być zdolność do akumulacji kapitału w przyszłości i spełnienie wymogu MREL - rentowność polskich banków nadal kształtuje się powyżej średniej w UE, ale w ostatnich latach znacznie spadła i pozostaje poniżej szacowanego kosztu pozyskania kapitału na rynku; dodatkowo zapowiedziane wychodzenie EBC z transakcji TLTRO II od połowy 2020 r spowoduje zwiększone zapotrzebowanie banków europejskich na środki inwestorów i może dodatkowo podnieść koszty dla polskich banków, które do tej pory nie były aktywnie obecne na rynkach zagranicznych;
- Dużą niepewnością jest obciążona ocena perspektyw zyskowności banków; **obserwuje się dużą koncentrację wśród banków komercyjnych pod względem osiągniętych wyników - pięć największych podmiotów kontrolujących około 50% aktywów banków komercyjnych, systematycznie osiąga ponad 70% udziału w zysku;**
- Ryzyko związane z kredytami hipotecznymi w walutach obcych systematycznie spada - na 30.09.2018 kredyty te stanowiły około 13% portfela kredytów dla sektora niefinansowego; ich wartość wyrażona w walucie kredytu obniżała się w tempie zbliżonym do obserwowanego w poprzednich latach (8% r/r), a jakość portfela i sytuacja finansowa większości kredytobiorców pozostaje bardzo dobra; portfel ten jednak może generować ryzyko systemowe w kontekście postulowanych rozwiązań prawnych (obligatoryjna konwersja kredytów po kursie istotnie odbiegającym od bieżącego);
- **Polska należy do krajów unijnych o najwyższym zadłużeniu kredytami konsumpcyjnymi w relacji do kredytów ogółem i do PKB** - kredyty te na koniec czerwca 2018 r. stanowiły równowartość 8,7% PKB podczas, gdy w strefie euro średnio to 5,9%, szczególnej uwagi wymagają kredyty na zakup nieruchomości oraz kredyty konsumpcyjne o długich terminach zapadalności (powyżej 5 lat) i wysokokwotowe z uwagi na zmienne oprocentowanie i niski bufor dochodowy;
- Ryzyko kredytowe portfela kredytów mieszkaniowych mogłoby znacznie wzrosnąć w sytuacji potencjalnego wzrostu stóp procentowych od 3 pp. do 5 pp. - udział banków ze stratą brutto wzrósłby z około 7% do około 12%; wymogu połączonego bufora nie spełniałoby 6 banków o udziale około 14,5% w aktywach sektora bankowego (wymogów kapitałowych z filara I i II nie spełniałby 1 mały bank komercyjny);
- **Nowym uwarunkowaniem dla instytucji sieci bezpieczeństwa finansowego jest rosnąca rola sektora rządowego w systemie finansowym** przejawiająca się w jednoczesnym dominującym udziale właścicielskim w szeregu dużych podmiotów finansowych, w tym w sektorze bankowym i ubezpieczeniowym, oraz reprezentacji sektora rządowego w sieci bezpieczeństwa finansowego; w tej sytuacji **ważne jest rozdzielenie funkcji nadzorczych i właścicielskich oraz włączenie nadzoru nad systemem finansowym w struktury NBP;**
- W II kw. 2018 r. sektor przedsiębiorstw niefinansowych nadal utrzymywał wysoką płynność oraz dobrą zdolność do obsługi zadłużenia (na koniec III kw. 2018 r. 95% firm deklarowało terminowe regulowanie zobowiązań wobec banków); w bankach komercyjnych ryzyko portfela kredytów dla przedsiębiorstw nie zmieniło się istotnie, jednak w bankach spółdzielczych wzrosło;

- **Niska efektywność związana z modelem biznesowym i niski poziom integracji sektora stanowią wyzwanie dla zyskowności banków spółdzielczych oraz dla ich zdolności rozwoju w średnim terminie; niepokojącym zjawiskiem jest pozostawianie szeregu banków spółdzielczych poza strukturami IPS;**
- Sytuacja sektora SKOK (0,5% aktywów systemu bankowego) pozostaje trudna i trwa jego restrukturyzacja;
- Istotną kwestią dla krajowego systemu finansowego jest dostosowanie stawek referencyjnych WIBID/WIBOR do wymogów Rozporządzenia BMR, w tym modyfikacja metodyki ich wyznaczania i złożenie kompletnego wniosku do KNF o udzielenie odpowiedniego zezwolenia;
- W otoczeniu zewnętrznym utrzymują się zjawiska, które mogą stać się źródłem zagrożeń dla krajowego systemu finansowego tj.
 - niedoszacowanie wyceny ryzyka na globalnych rynkach finansowych, wzrost zmienności cen na rynkach finansowych; przeciągające się negocjacje w sprawie warunków opuszczenia UE przez Wielką Brytanię (Brexit);
 - wysokie i narastające zadłużenie istotnych gospodarek oraz niepewność dotycząca przyszłej polityki handlowej największych światowych gospodarek;
 - problemy strukturalne sektorów bankowych części krajów UE - wysoki poziom kredytów zagrożonych (Grecja, Cypr, Portugalia i Włochy), znaczny stopień finansowania banków ze źródeł rynkowych (np. w Danii i Szwecji), istotny udział skarbowych papierów wartościowych w aktywach w warunkach wysokiego zadłużenia publicznego kraju (np. Włochy) oraz istotne ekspozycje na wrażliwe gospodarki wschodzące (dotyczy to m.in. banków hiszpańskich, brytyjskich, holenderskich i francuskich).

Więcej:

[Link do Raportu o stabilności systemu finansowego](#)

Na nowe kierownictwo Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego czeka wiele trudnych wyzwań

Po złożeniu rezygnacji przez Przewodniczącego KNF Marka Chrzanowskiego, premier Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 23 listopada 2018 powołał Jacka Jastrzębskiego na stanowisko przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego. Profesor dr. hab. Jacek Jastrzębski, pracownik Uniwersytetu Warszawskiego, adwokat, w okresie 2008-2018 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Departamentu Prawnego w PKO BP. Jest to zatem osoba dobrze znająca problemy prawne w biznesie bankowym. Jednocześnie 30 stycznia 2019 premier powołał na wniosek przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego jego nowych zastępców: Małgorzatę Iwanicz-Drozdowską i Rafała Mikusińskiego. Premier odwołał z dniem 30 stycznia jednego z dotychczasowych zastępców, Andrzeja Diakonowa. Drugi, który został odwołany - Marcin Pachucki, będzie pełnił funkcję do 10 marca 2019 r.

Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, profesor dr hab. w Szkole Głównej Handlowej i wieloletnia członek Rady Nadzorczej Alior Banku, będzie odpowiadać za nadzór nad sektorem bankowym oraz sektorem Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych i Instytucji Płatniczych. Jest ona uznanym specjalistą z zakresu analizy działalności banków, ryzyka bankowego, sieci bezpieczeństwa finansowego oraz kryzysów finansowych i restrukturyzacji banków.

Rafał Mikusiński, obejmie funkcję zastępcy przewodniczącego KNF z dniem 11 marca, w UKNF będzie odpowiadał za nadzór nad rynkiem kapitałowym, z którym jest związany od jego powstania w 1991 r. Pracował m.in. jako członek zarządu MetLife i jako dyrektor Pionu Inwestycji był odpowiedzialny za obszar inwestycji, członek zarządu a potem prezes zarządu Amplico PTE. Posiada licencję maklera papierów wartościowych, ukończył także kursy w zakresie doradztwa inwestycyjnego, dla analityków papierów wartościowych, przygotowujące do egzaminu CFA.

Nowe kierownictwo KNF stoi przed licznymi wyzwaniami jakie niesie zarówno sytuacja Urzędu jak i wyzwania rynku finansowego oraz wydarzenia ostatnich miesięcy. Zapewne istnieje konieczność obudowy reputacji i wizerunku KNF, a także rozwiązania problemu rotacji pracowników Urzędu (odejścia do sektora komercyjnego i na emeryturę) i wdrożenia rozwiązań celem pozyskania dobrych fachowców z rynku, co jest konieczne w sytuacji już istniejących oraz nadchodzących wyzwań regulacyjnych i nadzorczych. Ponadto można przypuszczać, że obszarem wymagającym zwiększonego wysiłku KNF będzie wsparcie Ministerstwa Finansów w transpozycji przepisów (dyrektyw, oraz opcji narodowych zawartych w rozporządzeniach) UE dla instytucji finansowych, a potem stosowanie i egzekwowanie od banków znaczącej ilości nowych regulacji przychodzących z poziomu UE (CRDV/CRR 2.0 oraz nadchodząca Bazylea IV, regulacje rynku kapitałowego i ubezpieczeń, funduszy emerytalnych). W procesie transpozycji dyrektyw UE dotyczących sektora finansowego, Urząd KNF aktywnie uczestniczy wspierając Ministerstwo Finansów, choć sam (podobnie jak Komisja) nie ma uprawnień jako legislator. Ponadto przygotowania przez KNF wymagać będzie zastosowanie nowych regulacji w praktyce, np. w postaci zmiany lub wypracowania nowych metodyk nadzorczych, szkolenie pracowników w tym zakresie, przygotowanie wytycznych dla inspektorów i analityków jak zachować zasady proporcjonalności w stosowaniu prawa i nowych wytycznych EBA, ESMA i EIOPA, tak potrzebne w przypadku małych i średnich instytucji (np. banków spółdzielczych, samochodowych, hipotecznych). Niewątpliwymi trudnymi tematami jakie stają przed nowym kierownictwem UKNF są wyzwania związane z sytuacją w sektorze banków spółdzielczych, SKOK-ów, czy banków komercyjnych objętych programami naprawczymi. Wydłuża się też lista zadań nakładanych przez legislatora na KNF (m.in. pewne obowiązki dotyczące sektora firm pożyczkowych). Kolejne wyzwania to modernizacja sposobu nadzorowania i regulacji sektora kapitałowego (m.in. w kontekście wniosków płynących z problemów GetBack) i bankowego, zastosowanie nowych technologii i narzędzi monitoringu nadzorowanych podmiotów oraz odbudowa kadry Urzędu. Wszystkie te kwestie tworzą uwarunkowania, w jakich przyjdzie działać nowej ekipie.

Więcej:

[Jacek Jastrzębski Przewodniczącym Komisji Nadzoru Finansowego](#)

[Nowi Zastępcy Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego](#)

Raport Rzecznika Finansowego dotyczący problemów identyfikowanych w obszarze kredytów konsumenckich

W opublikowanym w grudniu 2018 r raporcie Rzecznika Finansowego pt „**Kredyty konsumenckie. Bieżące problemy**” opisano nieprawidłowe praktyki identyfikowane na rynku kredytów konsumenckich w oparciu o sygnały otrzymywane od konsumentów. Szczególną uwagę zwrócono na praktyki, które naruszają prawa lub interesy kredytobiorców (konsumentów) poprzez obejście obowiązujących przepisów ustawy o kredycie konsumenckim.

Niektóre z opisywanych nieprawidłowości wydają się w niewielkim stopniu dotyczyć banków, np. refinansowanie zobowiązania konsumenta przez innego kredytodawcę powiązanego z pierwotnym kredytodawcą w ramach sieci sprzedaży złożonej z kilku kredytodawców i pośrednika, czy sztuczne wydłużanie okresu kredytowania, który ma wpływ na wysokość maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu oraz pobieraniu od kredytobiorców opłat (prowizji) z tytułu poręczenia spłaty kredytu. Jednak w raporcie opisano również praktyki, które były identyfikowane w bankach.

Wśród niedopuszczalnych praktyk wskazano m.in. na:

- Nieprawidłowe rozliczanie przez kredytodawców kosztów pożyczki w przypadku wcześniejszej całkowitej lub częściowej spłaty - kredytodawcy dokonują rozróżnienia kosztów kredytu na podlegające redukcji (np. odsetki, składki na ubezpieczenie oraz opłaty związane z okresem kredytowania) oraz niepodlegające redukcji (np. prowizja za udzielenie pożyczki, opłata przygotowawcza, opłata za rozpatrzenie wniosku), tymczasem w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego powinno nastąpić obniżenie wszystkich możliwych kosztów kredytu, niezależnie od ich charakteru oraz momentu poniesienia;

- Nieprawidłowe postępowanie przy wcześniejszej całkowitej spłacie kredytu:
 - niedokonywanie rozliczenia w przypadku, gdy klient wpłaca kwotę niewystarczającą na całkowitą spłatę kredytu na dzień wpłaty oraz nie informowanie klienta o zaistniałej sytuacji (kredytodawca powinien dokonać rozliczenia w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości albo wezwać kredytobiorcę do dopłaty brakującej kwoty),
 - uzależnianie prawa do wcześniejszej spłaty kredytu od złożenia stosownego oświadczenia,
 - żądanie spłaty łącznej kwoty wynikającej z umowy, tj. również wszystkich kosztów i odsetek za cały okres, na jaki została zawarta umowa kredytu (bez redukcji przysługującej z tytułu skrócenia okresu kredytowania);
- Nieprawidłowa kalkulacja całkowitej kwoty kredytu z uwagi na uwzględnianie w tej kwocie kredytowanych kosztów kredytu (np. prowizji, ubezpieczenia), mimo że kwota ta nigdy nie była wypłacona konsumentowi, co skutkuje wprowadzaniem w błąd co do proporcji pomiędzy całkowitym kosztem kredytu a całkowitą kwotą kredytu (zawyżenie całkowitej kwoty pożyczki, a w konsekwencji maksymalnej łącznej kwoty do zapłaty przez klienta);
- Nakładanie na konsumenta obowiązku poniesienia kosztu opłaty przygotowawczej w przypadku skorzystania z prawa do odstąpienia od umowy kredytu konsumenckiego;
- Oferowania konsumentom pożyczki na podstawie dwóch umów: tzw. umowy ramowej (ogólnej) i umowy szczegółowej, w szczególności bez przejrzystej polityki informacyjnej w odniesieniu do czasu trwania i warunków ich rozwiązania; stosowanie obok wzorca umowy także innych wzorców umownych, np.: regulaminów, ogólnych warunków umów, taryf opłat i prowizji, mogą budzić zastrzeżenia w przypadku braku ich transparentności i spójności (np. wyciąg z regulaminu który nie pokrywa się postanowieniami regulaminu lub jest z nim sprzeczny) bądź braku zamieszczenia stosownych odniesień w umowie pożyczki;
- Brak możliwości złożenia reklamacji ustnie (telefonicznie albo osobiście) oraz brak w postanowieniach umowy przedstawienia wszystkich możliwości składania reklamacji, jakie przewiduje ustawa o Rzeczniku Finansowym;
- Brak prawidłowej i pełnej informacji dotyczącej pozasądowego rozstrzygnięcia sporów (informacja o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury powinna być zawarta w umowie kredytu konsumenckiego, a na etapie przedkontraktowym – w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego).

W Raporcie wskazano również, że pomimo wejścia w życie nowych przepisów instytucje pożyczkowe i banki nadal naliczają kredytobiorcom bardzo wysokie opłaty i prowizje, które chociaż mieszczą się w limicie maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu, są nieadekwatne w stosunku do czynności za jakie zostały naliczone (zdaniem Rzecznika, opłaty i inne koszty naliczane w związku z umową kredytu powinny odzwierciedlać faktyczne koszty kredytodawcy związane z daną czynnością, za którą są naliczane). W poprzednim wydaniu Alertu Regulacji Bankowych pisaliśmy o wszczętych przeciwko niektórym bankom postępowaniach w sprawie sposobu naliczania opłat za wystawianie zaświadczeń o historii spłaty kredytu.

Więcej:

[Raport Rzecznika Finansowego](#)

Europa

Komisja Europejska (European Commission)

Pakiet nowych regulacji bankowych CRD V/ CRR II już na finiszu

Zaproponowana jeszcze w 2016 roku reforma pakietu regulacji bankowych, obejmująca zmiany w dyrektywie CRD IV i Rozporządzeniu CRR jest już bliska finalizacji i ma szansę zostać uchwalona późną wiosną tego roku. W dniu 4 grudnia 2018r. po miesiącach skomplikowanych i technicznych dyskusji, Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej osiągnęły porozumienie polityczne w sprawie pakietu bankowego (tzw. pakiet CRD V/ CRR II), który ma na celu dalszą redukcję ryzyka w unijnym sektorze bankowym, w tym wdrożenie niektórych rozwiązań przyjętych przez Komitet Bazylejski ds. Nadzoru Bankowego (BCBS) w grudniu 2017r. w ramach tzw. Bazylei IV (lub mówiąc językiem oficjalnym „finalizacji Bazylei III”). Projektowana reforma obejmie również zmiany w przepisach dotyczących restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji - zmiany w Dyrektywie w sprawie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (BRRD) oraz Rozporządzeniu ustanawiającym jednolite zasady i procedurę restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (SRMR).

Po osiągnięciu w grudniu ub.r. porozumienia politycznym kontynuowane będą prace techniczne w celu sfinalizowania tekstu nowych przepisów. Mimo ustalenia kierunkowych rozstrzygnięć, są one również ważne bo mogą wpływać na modele biznesowe i zasady funkcjonowania banków. Ostateczne porozumienie powinno zostać zawarte przez Komitet Stałych Przedstawicieli (COREPER) przy Radzie Unii Europejskiej oraz Parlament Europejski. Projektowane regulacje będą jeszcze najprawdopodobniej przedmiotem konsultacji w ramach komitetów na poziomie UE (w tym Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EESC) i Komisji Gospodarczej i Monetarnej (ECON)). W kwietniu br. spodziewane jest pierwsze czytanie w Parlamencie UE. W tym kontekście ważnym faktem są nadchodzące wybory do Parlamentu Europejskiego ponieważ intencją ustawodawcy UE (PE, KE i Rada) jest finalizacja pakietu zmian jeszcze w tej kadencji. W ostatniej fazie prac szczególnie ważne jest „dopilnowanie” przez polski rząd oraz polskich europarlamentarzystów, aby specyfika polskiego sektora bankowego (zarówno banków komercyjnych, w tym hipotecznych jak i spółdzielczych) została uwzględniona, tak aby nie wystąpiły w efekcie jakieś negatywne uboczne skutki zwłaszcza tych przepisów, które będą bezpośrednio obowiązywać (CRR). Można oczekiwać, że prace techniczne nad zmianami w CRR, CRDV oraz BRRD już niedługo będą zakończone, a publikacja w Dzienniku Urzędowym spodziewana jest w maju lub w czerwcu 2019 r. Wciąż na etapie uzgodnień jest data wejścia w życie nowych zasad (brane są pod uwagę okresy roczny i 18-miesięczny). W wariantcie 18-miesięcznym nowe regulacje ostrożnościowe dla banków weszłyby w życie na początku 2021 roku.

Zasada proporcjonalności

Nowe przepisy w większym stopniu mają uwzględniać zasadę proporcjonalności, która od wielu lat stanowiła istotny problem zarówno na etapie tworzenia przepisów (poziom legislatora pierwotnego), jak i na etapie implementacji krajowej oraz stosowania tych przepisów przez organy nadzoru. Stąd prawodawca unijny proponuje wprowadzenie wyraźnego zróżnicowania obciążeń na poziomie konkretnych przepisów dla dużych i małych instytucji. Niestety zakres redukcji obowiązków regulacyjnych małych instytucji nie jest zbyt imponujący. Małe banki, takie jak spółdzielcze od kilku lat sygnalizują nadmierne obciążenia regulacyjne, które to postulaty w skromnym stopniu zostały zaadresowane. W ramach aktualnie proponowanych zmian do pakietu regulacji bankowych, małe i nieskomplikowane banki będą mogły skorzystać ze zredukowanych obowiązków w zakresie sprawozdawczości oraz ujawniania informacji, uproszczonego współczynnika stabilnego finansowania netto, a także redukcji niektórych wymogów w zakresie polityki wynagrodzenia (wymóg odraczania i wypłaty części wynagrodzenia w instrumentach). Dodatkowo Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) zostanie zobowiązany do dalszego rozpoznania wybranych obszarów pod kątem możliwości zastosowania zasady proporcjonalności (np. zmniejszenia wymogów w zakresie sprawozdawczości, przynajmniej w przypadku małych i niezłożonych instytucji, tak, aby ograniczyć koszty banków o 10% - 20%). Pomimo, że zakres zasady proporcjonalności w projektowanych przepisach daleki jest jeszcze od ideału, zaproponowane rozwiązania w tym zakresie stanowią znaczący krok w pożądanym przez mniejszych uczestników rynków finansowych kierunku.

Wymóg stabilnego finansowania i wskaźnik dźwigni

Wśród znaczących rozwiązań przewidzianych na gruncie pakietu legislacyjnego CRD V/CRR II znalazły się m.in. wprowadzenie wiążącego wymogu dla stabilnego finansowania netto (NSFR) na poziomie 100% oraz wprowadzenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka dźwigni na poziomie 3% jako wymogu równoległego do wymogu w zakresie funduszy własnych, na który również będą mogły być nakładane bufony (jednym z zaproponowanych jest 50% bufor dla globalnych instytucji o znaczeniu systemowym, GSIs). Te wymogi są od dawna spodziewane przez banki, które od kilku lat raportują (bez obowiązku stosowania) te wskaźniki do regulatorów. Ich wprowadzenie jest pokłosiem globalnych wytycznych BCBS wprowadzonych jako Bazylea III.

Pozytywnie należy ocenić, że przewidziano możliwość korzystania przez małe instytucje o nieskomplikowanym profilu działalności z uproszczonej wersji NSFR, wymagającej mniej danych wejściowych oraz prostszych kalkulacji. Pewne ulgi w zakresie NSFR przewidziano również w odniesieniu do instrumentów pochodnych i niektórych transakcji z nimi powiązanych (w tym czynności rozliczania) przyjmując najmniejszy (tj. 5%) z zaproponowanych przez Komitet Bazylejski poziomów wymogu stabilnego finansowania na zobowiązania brutto z tytułu instrumentów pochodnych (Komitet Bazylejski określił przedział od 5% a 20%). Za takim rozwiązaniem przemawiały względy polityczne, w tym postulaty zwiększenia zdolności banków do finansowania realnej gospodarki. Przyjęcie bardziej restrykcyjnych progów mogłoby utrudniać prawidłowe funkcjonowanie europejskich rynków finansowych oraz dostęp do narzędzi zabezpieczających ryzyko mniejszym instytucjom oraz przedsiębiorstwom.

Ryzyko kredytowe kontrahenta

Istotne zmiany obejmą obszar ryzyka kredytowego kontrahenta. Zgodnie z dotychczas obowiązującymi zapisami CRR, metody obliczania wartości ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych w ramach ryzyka kredytowego kontrahenta, banki mogły korzystać z metody standardowej (Standardised Method, SM), metody wyceny według wartości rynkowej (Mark-to-Market Method, MtMM) lub metody wyceny pierwotnej ekspozycji (Original Exposure Method, OEM). W efekcie rewizji dotychczasowych regulacji uznano, że ww. podejścia nie pozwalają na odpowiednie odzwierciedlenie ryzyka, w tym wysokiej zmienności obserwowanej podczas ostatniego kryzysu finansowego oraz mitygujących efektów stosowanych zabezpieczeń i kompensowania. Nowe przepisy mają adresować te słabości zgodnie z postulatami Komitetu Bazylejskiego, poprzez zastąpienie metody standardowej i metody wyceny według wartości rynkowej nową metodą standardową dla ryzyka kredytowego kontrahenta (SA-CCR), która będzie również uwzględniać wprowadzone w ostatnim czasie obowiązki centralnego rozliczania instrumentów finansowych. Ustawodawca unijny zdecydował się jednak pozostawić metodę wyceny pierwotnej ekspozycji (Original Exposure Method, OEM) jako alternatywę dla instytucji, które prowadzą ograniczoną działalność w zakresie instrumentów pochodnych (a obecnie korzystają z metod wyceny według wartości rynkowej lub metody wyceny pierwotnej ekspozycji) po spełnieniu określonych kryteriów kwalifikowalności.

Wymogi z tytułu ryzyka rynkowego

Nowe przepisy będą częściowo uwzględniać Fundamentalny Przegląd Księgi Handlowej (FRTB) uzgodniony na forum międzynarodowym w 2017r. pod auspicjami Komitetu Bazylejskiego. Zreformowane zasady obejmują rekalkulację metody standardowej oraz metody modeli wewnętrznych, aby zapewnić spójność z głównymi oczekiwaniami BCBS, ale na razie wymogi dotyczyć będą tylko sprawozdawczości zgodnie z nowym podejściem standardowym (równoległe do aktualnie obowiązujących wymogów). Uszczegółowienie wymogów FRTB będzie miało miejsce najprawdopodobniej na poziomie rozporządzenia delegowanego KE. Ponadto przewidziano szereg środków mających na celu zwiększanie płynności i głębokości rynków kapitałowych UE w tym m.in.:

- Redukcję wymogów wynikających z tytułu ryzyka rynkowego w księdze handlowej zwłaszcza dla operacji animacji rynku (market-making);
- Redukcję kosztów emisji i utrzymywania niektórych instrumentów finansowych (obligacji zabezpieczonych, wysokiej jakości sekurytyzacji, obligacji skarbu państwa, instrumentów pochodnych utrzymywanych w celu zabezpieczenia pozycji);
- Eliminację czynników potencjalnie zniechęcających instytucje działające jako pośrednicy dla klientów w związku z transakcjami rozliczanymi przez CCP;

- Umożliwienie stosowania zasad dla ryzyka rynkowego w księdze bankowej większej liczbie instytucji prowadzących nieznaczającą działalność handlową (tj. m.in. takich, których całkowita wartość pozycji utrzymywanych w instrumentach pochodnych nie przekracza 5%).

Wsparcie SME i ESG

W pakiecie bankowym uwzględniono także rozwiązania nakierowane na wspieranie unijnej gospodarki poprzez zwiększenie dostępności kredytu dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz na finansowanie projektów infrastrukturalnych, m.in. poprzez zwiększenie kwoty ekspozycji wobec małych i średnich przedsiębiorstw, do której miałyby zastosowanie preferencyjna waga ryzyka (współczynnik wsparcia równy 0,7619) do 2,5 mln EUR. Przewidywane jest również preferencyjne traktowanie ekspozycji wobec małych i średnich przedsiębiorstw na wyższe kwoty (prawdopodobnie 15% redukcja wagi ryzyka).

Do pakietu reformowanych regulacji bankowych włączono również elementy wspierające środowisko, społeczną odpowiedzialność i ład korporacyjny (tzw. kryteria ESG). Kryteria ESG nie będą jeszcze objęte zasadami ostrożnościowymi, ale będą podlegały monitorowaniu i raportowaniu, a Europejski Urząd Nadzoru Bankowego będzie zobowiązany do przeprowadzenia analizy możliwości wprowadzenia czynników ESG w metodyce przeglądu i oceny nadzorczej (SREP/BION).

Wśród innych zaproponowanych rozwiązań na uwagę zasługuje zwolnienie z odliczeń od funduszy własnych niektórych aktywów niematerialnych i prawnych (przede wszystkim oprogramowania IT), pod warunkiem że ich wartość jest ostrożnie wyceniona, a instytucja będzie miała zdolność absorpcji strat również w przypadku utraty ich wartości. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie mają zostać określone w regulacyjnych standardach technicznych opracowanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego.

Restrukturyzacja i uporządkowana likwidacja

Najistotniejszą zmianą w przepisach dotyczących restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (BRRD) jest implementacja zaproponowanego na poziomie międzynarodowym przez Radę Stabilności Finansowej (Financial Stability Board, FSB) wymogu całkowitej zdolności do absorpcji strat (Total Loss-Absorbing Capacity, TLAC). Wymóg TLAC zostanie wprowadzony jako element minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych (Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities, MREL) w odniesieniu do globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (G-SII). Instytucje nie kwalifikowane jako G-SII będą podlegać tylko wymogom MREL, w szczególności, że zarówno MREL jak i TLAC mają ten sam cel tj. zapewnienie, że instytucje posiadają wystarczającą zdolność do pokrywania strat. Projektowane zmiany obejmą również kryteria kwalifikowalności dla niektórych instrumentów i pozycji w ramach MREL, dostosowując je do kryteriów określonych w normie TLAC, w tym w odniesieniu do poziomu zobowiązań, które mogą być wymagane do zaspokojenia długiem podporządkowanym. Wprowadzone będą również przepisy mające na celu ochronę inwestorów detalicznych przed konwersją na kapitał (i absorpcji strat) zakupionych przez nich bankowych instrumentów dłużnych.

Komisja Europejska rozpoczęła również przygotowania do transpozycji pozostałych elementów Bazylei IV które powinny obowiązywać od 2022 r. Jednak pierwsze projekty legislacyjne w tym zakresie mogą pojawić się dopiero w 2020 r., zwłaszcza, że Komitet Bazylejski sfinalizował niedawno poprawki do przeglądu regulacji w zakresie księgi handlowej (FRTB).

Więcej:

[Komunikat Komisji Europejskiej o osiągnięciu porozumienia w zakresie pakietu regulacji bankowych](#)

[Komunikat Parlamentu Europejskiego o osiągnięciu porozumienia w zakresie pakietu regulacji bankowych](#)

[Briefing Parlamentu Europejskiego](#)

[Status zmian do CRR](#)

[Status zmian do CRD](#)

Komisja Europejska osiągnęła porozumienie dotyczące ogólnounijnych ram dla emisji obligacji zabezpieczonych

26 listopada 2018 r. Komisja Europejska osiągnęła porozumienie w odniesieniu do treści przedstawionego w marcu 2018 r. projektu dyrektywy w sprawie emisji obligacji zabezpieczonych (w Polsce określanych jako *listy zastawne*) i nadzoru publicznego nad obligacjami (*Directive on the issue of covered bonds and covered bond public supervision*). Proponowana dyrektywa określa jednolite, ogólnoeuropejskie ramy regulacji obligacji zabezpieczonych, w tym ustanawia wspólne definicje i standardy dla tych instrumentów, wymogi dotyczące emisji, cechy konstrukcyjne, zasady nadzoru publicznego oraz wymogi dotyczące publikowania przez właściwe organy informacji dotyczących obligacji zabezpieczonych.

Nowe przepisy mają ułatwić korzystanie na większą skalę z obligacji zabezpieczonych, aby mogły stanowić stabilne i opłacalne źródło finansowania dla instytucji kredytowych (zwłaszcza w przypadku rynków słabiej rozwiniętych) przy zachowaniu bezpieczeństwa inwestorów.

Uzupełnieniem unijnych ram dla emisji obligacji zabezpieczonych będzie zmiana wybranych przepisów rozporządzenia CRR, skutkująca zaostreniem kryteriów kwalifikowalności obligacji zabezpieczonych do preferencyjnej wagi ryzyka w ramach wymogów kapitałowych zgodnie z obowiązującymi przepisami CRR (art. 129).

Więcej:

[Projekt dyrektywy w sprawie emisji obligacji zabezpieczonych i nadzoru publicznego nad obligacjami](#)

[Projekt rozporządzenia zmieniającego Rozporządzenie 575/2013 \(CRR\)](#)

Sprawozdanie Komisji z postępów w zmniejszaniu poziomu kredytów zagrożonych w Unii Europejskiej

28 listopada 2018 r. Komisja Europejska opublikowała komunikat skierowany do Parlamentu, Rady Europejskiej i Europejskiego Banku Centralnego zawierający *Trzecie sprawozdanie z postępów w zmniejszaniu wolumenu kredytów zagrożonych i dalszym ograniczaniu ryzyka w unii bankowej*. Materiał został przygotowany na grudniowy szczyt Rady Europejskiej i państw strefy euro dotyczący wzmocnienia Europejskiego Mechanizmu Stabilności i dokończenia budowy unii bankowej.

W sprawozdaniu wskazano, że niemal we wszystkich państwach członkowskich odnotowano spadek wskaźników kredytów zagrożonych, nadal utrzymują się jednak znaczne różnice pomiędzy poszczególnymi krajami. Na koniec drugiego kwartału 2018 r. **w dwunastu państwach członkowskich wskaźnik kredytów zagrożonych był niski i wynosił poniżej 3 %**, jednak w niektórych państwach wskaźnik ten jest znacznie wyższy – w czterech był dwucyfrowy (Grecja 44,9%, Cypr 28,1%, Portugalia 11,7%, Włochy 10%). Polska plasowała się na 9 miejscu pod względem poziomu kredytów zagrożonych (ze wskaźnikiem NPL na poziomie 7%). Analiza danych długoterminowych wskazuje, że ogólny poziom kredytów zagrożonych zbliża się do poziomu sprzed kryzysu finansowego.

Pomimo, że w pierwszej połowie 2018 r. wskaźniki kredytów zagrożonych nadal spadały (wskaźnik kredytów zagrożonych brutto dla wszystkich banków w UE zmniejszył się do 3,4 % w drugim kwartale 2018 r. oraz o 1,2 punktu procentowego w ujęciu rocznym), problem kredytów zagrożonych wciąż stanowi znaczne wyzwanie, szczególnie dla niektórych państw członkowskich. Łączny wolumen kredytów zagrożonych w całej Unii w połowie 2018 r. wynosił 820 mld EUR. Wysokie wolumeny kredytów zagrożonych mogą wpływać na obniżenie rentowności banków a nawet skutkować występowaniem strat prowadzących do obniżenia kapitału banku oraz ograniczając ludzkie i finansowe zasoby banków wpływając na zmniejszenie podaży kredytów, co negatywnie oddziałuje na gospodarkę realną.

W celu obniżenia wysokiego wolumenu kredytów zagrożonych na poziomie UE uzgodniono kompleksowy zestaw środków w ramach *Planu działania na rzecz rozwiązania problemu kredytów zagrożonych w Europie*. Wśród głównych metod adresowania problemu kredytów zagrożonych wskazywane są sprzedaż kredytów zagrożonych oraz sekurytyzacja prowadzące do usunięcia znacznego portfela kredytów zagrożonych z

systemu bankowego. Banki korzystały również z zewnętrznych usług w zakresie obsługi kredytów (outsourcing działalności związanej z restrukturyzacją kredytów zagrożonych). Szybsze zmniejszanie się wolumenu kredytów zagrożonych nadal utrudniają przeszkody o charakterze strukturalnym. W pewnych przypadkach poważną przeszkodą nadal stanowią m.in. procedury związane z restrukturyzacją zadłużenia, niewypłacalnością oraz odzyskiwaniem wierzytelności, ponieważ są one zbyt przewlekłe i nieprzewidywalne.

W ramach działań nakierowanych na obniżanie poziomu kredytów zagrożonych, kontynuowane są analizy porównawcze krajowych ram prawnych w zakresie egzekwowania kredytów oraz w zakresie niewypłacalności. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego opracowuje wytyczne dotyczące udzielania kredytów i ich monitorowania (wytyczne mają objąć zarządzanie wewnętrznym ryzykiem kredytowym, ocenę zdolności kredytowej kredytobiorców, wycenę zabezpieczenia oraz działania banków w zakresie monitorowania ryzyka kredytowego, obejmujące różne klasy aktywów i różnych kontrahentów). Rozważane jest również utworzenie platform transakcyjnych dotyczących kredytów zagrożonych (elektronicznego rynku, na którym posiadacze zagrożonych wierzytelności oraz zainteresowani inwestorzy mogą wymieniać informacje i prowadzić handel).

Więcej:

[Sprawozdanie Komisji z postępów w zmniejszaniu wolumenu kredytów zagrożonych w unii bankowej](#)

Projekt rozporządzenia w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do minimalnego pokrycia strat z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych

W dniu 18 grudnia 2018 r. podczas szczytu Rady Europejskiej osiągnięto tymczasowe porozumienie polityczne w sprawie opracowanego przez Komisję Europejską w marcu 2018 r. **projektu zmian rozporządzenia CRR dotyczących wprowadzenia dodatkowych wymogów kapitałowych mających zastosowanie do banków posiadających kredyty zagrożone (NPL) w swoich bilansach**. Inicjatywa ma zachęcać banki do podejmowania działań ograniczających poziom NPL na jak najwcześniejszym etapie, a w konsekwencji zmniejszać ryzyko akumulacji NPL w przeszłości.

Projekt zakłada tzw. **ostrożnościowy mechanizm ochronny (*prudential backstop*)**, na który składa się:

- Wymóg pokrycia przez instytucje poniesionych i oczekiwanych strat z tytułu nowo udzielonych kredytów z chwilą, gdy kredyty te zostaną sklasyfikowane jako nieobsługiwane („wymóg minimalnego pokrycia”); wymóg ten rośnie stopniowo w zależności od tego, jak długo ekspozycja jest klasyfikowana jako nieobsługiwana (roczny przyrost wymogu minimalnego pokrycia jest niższy w pierwszych latach po sklasyfikowaniu ekspozycji jako nieobsługiwanej);
- Wymóg odliczenia od pozycji kapitału podstawowego Tier 1 różnicy między poziomem faktycznego pokrycia i poziomem wymaganego minimalnego pokrycia, w przypadku gdy wymóg minimalnego pokrycia nie jest spełniony.

Wymóg minimalnego pokrycia będzie mógł być spełniony w ramach zawiązania rezerw ujętych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości (kwota szczególnej i ogólnej rezerwy na straty kredytowe z tytułu ryzyka kredytowego), dodatkowych korekt wartości w odniesieniu do aktywów wycenianych według wartości godziwej bądź innych redukcji funduszy własnych (wyższych niż wymagane w CRR odliczenia od funduszy własnych). W przypadku instytucji obliczających aktywa warte ryzykiem metodą wewnętrznych ratingów wymóg minimalnego pokrycia będzie spełniony również przez zakładaną wartość straty, która została już odliczona od funduszy własnych.

Wartość ekspozycji zdefiniowano jako wartość nominalną, która odzwierciedla maksymalną ekspozycję instytucji na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia jakiegokolwiek ochrony kredytowej rzeczywistej lub ochrony kredytowej nierzeczywistej.

Projekt zakłada rozróżnienie pomiędzy niezabezpieczonymi i zabezpieczonymi ekspozycjami nieobsługiwanymi, dla których zaproponowano różne wymogi pokrycia, uzasadniając, że kredyty niezabezpieczone wiążą się z większym ryzykiem zatem będą wymagać wyższego i szybszego minimalnego pokrycia straty przez bank. Jednak po upływie określonej liczby lat bez skutecznego wyegzekwowania ochrony

kredytowej (tj. w sytuacji, gdy realizacja zabezpieczenia lub skorzystanie z gwarancji okazały się niemożliwe), ochrony tej nie powinno się już uznawać za skuteczną (w takim przypadku wymagane będzie pełne pokrycie kwoty zabezpieczonej ekspozycji nieobsługiwanej). Projekt zawiera również definicje i kryteria określania ekspozycji nieobsługiwanych oraz działań restrukturyzacyjnych. Ponadto projekt definiuje warunki uznania ekspozycji za obsługiwaną, w przypadku gdy ekspozycja była nieobsługiwana, m.in. upływ co najmniej 2 lat od dnia, przez co najmniej połowę okresu, przez który ekspozycja byłaby uznawana za ekspozycję w okresie warunkowym, dokonywane były regularne i terminowe płatności prowadzące do spłaty znacznej łącznej kwoty z tytułu odsetek lub kwoty głównej, żadna z ekspozycji wobec dłużnika nie jest przeterminowana o ponad 30 dni.

Więcej:

[Projekt rozporządzenia w sprawie zmiany rozporządzenia \(UE\) nr 575/2013 w odniesieniu do minimalnego pokrycia strat z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych](#)

[Link do procesu legislacyjnego](#)

Plan awaryjny Komisji Europejskiej w związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej

19 grudnia 2018 r. Komisja Europejska opublikowała komunikat w sprawie przygotowania do wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej w dniu 30 marca 2019 r. oraz wdrożenia planu działania awaryjnego Komisji. Komunikat jest skierowany do Parlamentu, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

W Komunikacie Komisja wezwała obywateli i przedsiębiorstwa w Unii, a także państwa członkowskie UE do przygotowania się na każdy możliwy scenariusz, do oceny ryzyka związanego z Brexitem i zaplanowania działań mających złagodzić takie ryzyko. Jednocześnie ze względu na utrzymującą się niepewność co do procesu ratyfikacji przez Zjednoczone Królestwo umowy o wystąpieniu, Komisja poinformowała o przystąpieniu do wykonania awaryjnego planu działania, w ramach którego przyjęto wnioski ustawodawcze i akty delegowane uwzględnione w tym planie (pozostałe projekty aktów wykonawczych mają być gotowe najpóźniej do dnia 15 lutego 2019 r.)

W obszarze usług finansowych, biorąc pod uwagę czynniki ryzyka dla sektora finansowego i opinie Europejskiego Banku Centralnego i Europejskiego Urzędu Nadzoru, Komisja uznała, że do zapewnienia stabilności finansowej w państwach członkowskich UE potrzebna będzie ograniczona liczba środków awaryjnych, tj.:

- Tymczasowa (na okres 12 miesięcy) i warunkowa decyzja w kwestii równoważności (tj. ekwiwalentności przepisów i rozwiązań UK w tym zakresie vs. UE) w centralnym rozliczaniu instrumentów pochodnych, co pozwoli Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) uznawać tymczasowo kontrahentów centralnych obecnie mających siedzibę w Zjednoczonym Królestwie:
 - Decyzja wykonawcza Komisji (UE) stwierdzająca, na ograniczony okres, że ramy regulacyjne mające zastosowanie do kontrahentów centralnych w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej są równoważne zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 (C(2018) 9139);
- Tymczasowa (na okres 24 miesięcy) i warunkowa decyzja w kwestii równoważności w usługach świadczonych przez centralne depozyty papierów wartościowych Zjednoczonego Królestwa, aby podmioty z 27 państw członkowskich Unii, które obecnie nie dysponują żadną szybko dostępną alternatywą w UE27, mogły wywiązywać się ze swoich obowiązków wynikających z prawa Unii:
 - Decyzja wykonawcza Komisji (UE) stwierdzająca, na ograniczony okres, że ramy regulacyjne mające zastosowanie do centralnych depozytów papierów wartościowych Zjednoczonego Królestwa Wielkiej

Brytanii i Irlandii Północnej są równoważne zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 (C(2018) 9138);

- Wydanie aktów delegowanych umożliwiających czasowe nowacje niektórych umów na instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym z podmiotem mającym siedzibę w Zjednoczonym Królestwie (do czasu zastąpienia dotychczasowego kontrahenta z Wielkiej Brytanii podmiotem z siedzibą w Unii):
 - Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) zmieniające rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/2205, rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/592 i rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/1178, uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 w odniesieniu do daty, od której obowiązek rozliczania staje się skuteczny dla niektórych rodzajów kontraktów (C(2018) 9122);
 - Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2016/2251 uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 w odniesieniu do daty, do której kontrahenci mogą nadal stosować swoje procedury zarządzania ryzykiem w stosunku do niektórych kontraktów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, które nie są rozliczane przez CCP (C(2018) 9118).

We wszystkich sektorach usług finansowych przedsiębiorstwa powinny w dalszym ciągu podejmować wszelkie niezbędne działania, aby zminimalizować czynniki ryzyka i zapewnić dalsze świadczenie usług na rzecz klientów. Przedsiębiorstwa powinny informować klientów o podejmowanych działaniach i o sposobie ich realizacji. Natomiast klienci w Unii Europejskiej będący klientami przedsiębiorstw ze Zjednoczonego Królestwa muszą przygotować się na scenariusz zakładający, że ich usługodawca przestanie podlegać przepisom prawa Unii.

Więcej:

[Link do komunikatu EC](#)

Porozumienie w sprawie nowych przepisów w sprawie zapobiegania oszustwom popełnionym przy pomocy bezgotówkowych środków płatniczych

W dniu 11 grudnia 2018 roku, Parlament Europejski i Rada UE osiągnęły porozumienie dotyczące dyrektywy w sprawie zwalczania fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi. Porozumienie to będzie musiało jednakże zostać potwierdzone zarówno przez Parlament Europejski jak i Radę UE.

Szacuje się, że w 2013 roku aż 1,44 miliarda euro zostało skradzione w drodze oszustw dokonywanych przy pomocy bezgotówkowych środków płatniczych. Ponadto, około 36 miliardów wiadomości typu „phishing” wysyłanych jest każdego roku do obywateli Unii Europejskiej.

W celu zwiększenia skuteczności walki z oszustwami popełnianymi przy pomocy bezgotówkowych środków płatniczych (kart kredytowych, zakupów online itp.), Unia Europejska postanowiła zmodernizować dotychczas obowiązujące przepisy. Dyrektywa regulująca tę kwestię została zaproponowana przez Komisję Europejską we wrześniu 2017 roku w celu zwiększenie bezpieczeństwa cybernetycznego w ramach Unii Europejskiej, ma ona zastąpić decyzję ramową Rady 2001/413/WSiSW.

Dyrektywa pozbawiona jest proceduralnych przeszkód, które ograniczały do tej pory dochodzenie i ściganie przestępstw. Jednocześnie ma na celu podniesienie świadomości społecznej odnośnie samych oszustw jak i technik stosowanych przez oszustów w celu wyłudzenia cennych informacji, jak „phishing”, czy „skimming”.

Dyrektywa nie faworyzuje żadnej konkretnej technologii, obejmuje nie tylko tradycyjne bezgotówkowe środki płatnicze, takie jak karty bankowe, czy czek, ale również innowacyjne sposoby płatności, które rozwinęły się na przestrzeni ostatnich lat, takie jak portfele elektroniczne, płatności mobilne oraz wirtualne waluty.

Tekst będący wynikiem osiągniętego kompromisu zawiera postanowienia dotyczące:

- Poszerzenia zakresu przestępstw, m.in. o transakcje dokonane przy użyciu wirtualnych walut;
- Harmonizacji definicji niektórych przestępstw dokonanych online, m.in. dotyczących hakowania komputera pokrzywdzonego, czy stosowania przez oszustów „phishingu”;
- Ujednolicenia przepisów dotyczących kar dla osób fizycznych (Parlament Europejski i Rada UE uzgodniły minimalną karę od 1 do 5 lat więzienia w zależności od rodzaju przestępstwa);
- Wsparcia pokrzywdzonych, by zapewnić, że są należycie poinformowani o swoich prawach oraz o sposobie ochrony przed tego rodzaju oszustwami;
- Wyjaśnień zakresu jurysdykcji, by zagwarantować bardziej efektywne radzenie sobie z transgranicznymi nadużyciami finansowymi;
- Gromadzenia statystyk dotyczących liczby przestępstw oraz liczby osób oskarżonych i skazanych.

Dyrektywa zawiera postanowienia umożliwiające państwom członkowskim wprowadzenie bardziej restrykcyjnych rozwiązań, m. in. wyższych kar, bądź szerszych definicji przestępstw.

Po wprowadzeniu poprawek, dyrektywa będzie musiała zostać potwierdzona przez Radę UE i Parlament Europejski przed jej formalnym przyjęciem, które jest spodziewane jeszcze przed końcem obecnej kadencji Parlamentu.

Więcej:

[Porozumienie w sprawie nowych przepisów w sprawie zapobiegania oszustwom popełnionym przy pomocy bezgotówkowych środków płatniczych](#)

Europejski Bank Centralny (ECB, European Central Bank)

Harmonizacja definicji niewykonania zobowiązania w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego

21 listopada 2018 r. Europejski Bank Centralny (EBC) wydał Rozporządzenie w sprawie wykonania swobody uznania na mocy art. 178 ust. 2 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do progu dotyczącego oceny istotności przeterminowanych zobowiązań kredytowych (2018/1845).

Rozporządzenie dotyczy progu istotności dla zobowiązań kredytowych przeterminowanych dla wszystkich istotnych instytucji w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego (SSM), zarówno w odniesieniu do ekspozycji detalicznych, jak i nieprzeznaczonych na rynek detaliczny (niezależnie od metody zastosowanej do obliczenia kapitału wymaganego).

Zgodnie z rozporządzeniem ocena istotności przeterminowanych zobowiązań kredytowych powinna uwzględniać:

- Limit sumy wszystkich przeterminowanych kwot należnych od dłużnika na rzecz danej instytucji kredytowej, jej jednostki dominującej lub którejkolwiek z jej jednostek zależnych wynoszący **100 EUR** dla ekspozycji detalicznych oraz **500 EUR** dla ekspozycji innych niż detaliczne;
- Limit kwoty przeterminowanego zobowiązania kredytowego w relacji do całkowitej kwoty wszystkich bilansowych ekspozycji danej instytucji kredytowej, jej jednostki dominującej lub którejkolwiek z jej jednostek zależnych względem takiego dłużnika, z wyłączeniem ekspozycji kapitałowych, wynoszący **1 %**.

W przypadku instytucji kredytowych stosujących definicję niewykonania zobowiązania na poziomie poszczególnych instrumentów kredytowych ww. progi mają zastosowanie na poziomie poszczególnych instrumentów kredytowych udzielonych dłużnikowi przez daną instytucję kredytową, jej jednostkę dominującą lub którąkolwiek z jej jednostek zależnych.

Rozporządzenie weszło w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, a instytucje podlegające jednolitemu mechanizmowi nadzorczemu będą zobowiązane wdrożyć określone w tym rozporządzeniu progi nie później niż od 31 grudnia 2020 r.

Jeżeli polskie Ministerstwo Finansów przyjmie rozporządzenie określające inne niż zaproponowane przez ECB (SSM) bezwzględne progi istotności (względne progi z dużym prawdopodobieństwem będą takie same - na poziomie 1%, jak w SSM) dla zobowiązań kredytowych przeterminowanych, to może stanowić pewne wyzwanie dla nadzorców: goszczącego (KNF) i macierzystego (ECB) w określaniu poziomu EL i innych parametrów ryzyka – w ramach współpracy w ramach kolegiów nadzorczych oceniających banki z EU (podejście skonsolidowane) a prowadzących działalność w Polsce.

Więcej:

[Rozporządzenie ECB w sprawie progu istotności dla przeterminowanych zobowiązań kredytowych](#)

Finalne Wytyczne w zakresie procesu szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP) oraz procesu szacowania adekwatności płynności wewnętrznej (ILAAP)

W dniu 9 listopada 2018 r. Europejski Bank Centralny opublikował finalną wersję Wytycznych dla banków w zakresie zarządzania kapitałem wewnętrznym oraz płynnością wewnętrzną. Wytyczne są skierowane do największych banków strefy euro podlegających bezpośrednio nadzorowi ECB w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego, stanowiąc rozwinięcie ogłoszonych w styczniu 2016 r. oczekiwań ECB w stosunku do podmiotów nadzorowanych.

Wytyczne zawierają opis oczekiwań EBC związanych z obszarami zarządzaniem kapitałem oraz płynnością w bankach, które są oceniane w procesie przeglądu i oceny nadzorczej (SREP). Zarówno w Wytycznych w zakresie ICAAP, jak i w Wytycznych w zakresie ILAAP wskazano po siedem kluczowych obszarów, które będą brane pod uwagę w ramach oceny SREP:

- Odpowiedzialność zarządu za prawidłowe zarządzanie procesem, w tym m.in. konieczność zatwierdzania kluczowych elementów procesu przez zarząd oraz dokonywania corocznej oceny adekwatności instytucji pod kątem kapitału / płynności (wymóg udokumentowania oceny);
- ICAAP i ILAAP powinny stanowić integralną część systemu zarządzania ryzykiem instytucji - w szczególności należy zachować spójność ze strategią prowadzenia działalności oraz apetytem na ryzyko, procesem zarządzania ryzykiem i procesem podejmowania decyzji biznesowych, polityką wynagrodzeń, planami naprawy. Wymagana jest również harmonizacja procesów ICAAP i ILAAP w ramach całej grupy oraz zapewnienie proaktywnego dostosowania procesów ICAAP / ILAAP do wszelkich istotnych zmian, które mają miejsce (np. wejścia na nowe rynki, w nowe usługi lub produkty, zmiany w strukturze grupy);
- Zdolność do wzmacniania ciągłości działania banku poprzez zapewnienie adekwatnego kapitału / adekwatnej płynności z uwzględnieniem różnych perspektyw (normatywnej – wynikającej z wymogów regulacyjnych i nadzorczych oraz ekonomicznej - ponad obowiązujące minima regulacyjne w celu zapewnienia elastyczności działalności i ochrony przed niedokładnością oszacowań);
- Konieczność uwzględnienia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka, na które instytucja jest lub może być narażona z perspektywy ekonomicznej i normatywnej, z uwzględnieniem wszystkich podmiotów, w których instytucja posiada udziały finansowe i niefinansowe, jej jednostek zależnych i innych powiązanych jednostek (wymagane ustanowienie regularnego procesu identyfikacji istotnych ryzyk we wszystkich podmiotach);
- Wymóg przeprowadzania **niezależnej wewnętrznej walidacji metod kwantyfikacji ryzyka w ramach ILAAP** - w zależności od wielkości i złożoności instytucji dopuszczalne są różne rozwiązania organizacyjne w celu zapewnienia niezależności pomiędzy opracowaniem i walidacją, niemniej z zachowaniem zasad 3 linii obrony, w szczególności niezależna walidacja nie powinna być przeprowadzana przez funkcję audytu wewnętrznego; odwołanie do zasad TRIM (przeglądu modeli wewnętrznych);
- Zarówno poziom kapitału wewnętrznego, jak i wewnętrzne bufony płynności powinny być wysokiej jakości i jasno określone, a wewnętrzne stabilne źródła finansowania jasno określone;
- Metody oceny ryzyka kapitałowego i płynności powinny być adekwatne, spójne i niezależnie zatwierdzane;
- Wymóg regularnego przeprowadzania **testów warunków skrajnych**, w tym **testów odwróconych** których punktem wyjściowym jest pre-definiowany rezultat (wykorzystywane do kwestionowania kompleksowości i konserwatywności założeń ramowych) z możliwością uznania za punkt wyjścia do opracowania scenariuszy planu naprawy); analizy w ramach scenariuszy testowych powinny uwzględniać zarówno sytuację kapitałową jak i płynnościową, z uwzględnieniem współzależności (np. straty wynikające z likwidacji aktywów lub wzrostu kosztów finansowania w okresach skrajnych napięć; obniżenie ratingu przez zewnętrzną agencję ratingową a zdolność instytucji do refinansowania).

Ponadto wytyczne zawierają wiele szczegółowych elementów w zakresie składowych zarządzania ryzykiem płynności wymaganych w ramach ILAAP, które będą oceniane w ramach przeglądu SREP dotyczącego ILAAP, takich jak m.in. metodyka płynności śród-dziennej (w tym limity), płynnościowy plan awaryjny, mechanizm alokacji kosztów i korzyści płynności (FTP), apetyt na ryzyko finansowania, wielkość i skład bufora aktywów płynnych, polityka koncentracji płynności, polityka obciążania aktywów (asset encumbrance), polityka finansowania w walutach lokalnych i zagranicznych. Zakres tych wymogów jest nieco szerszy niż w przypadku oceny płynności w ramach metodyki polskiego nadzoru (metodyka BION).

Wytyczne obowiązują od 1 stycznia 2019 r.

Jakkolwiek dokument nie dotyczy bezpośrednio banków działających w Polsce, to może mieć wpływ na te banki, które posiadają unijne podmioty dominujące objęte bezpośrednim nadzorem ECB zobowiązane do ustanowienia spójnych w całej grupie ram zarządzania płynnością i kapitałem. Nie wykluczone też, że polski nadzorca wykorzysta niektóre z zaproponowanych przez ECB rozwiązań w swoim podejściu (w Wytycznych znalazły się interpretacje wybranych zapisów CRDIV oraz praktyczne przykłady np. testu odwróconego płynności).

Więcej:

[Wytyczne w zakresie ICAAP](#)

[Wytyczne w zakresie ILAAP](#)

Dalsza unifikacja podejścia do oceny modeli wewnętrznych

15 listopada 2018 r. Europejski Bank Centralny opublikował finalną wersję **Podręcznika modeli wewnętrznych poświęconą zagadnieniom ogólnym** (tzn. niezwiązanym z konkretnymi modelami). Publikacja stanowi jedną z dwóch części opracowania ECB w zakresie podejścia do oceny modeli wewnętrznych (we wrześniu 2018 r. ECB opublikował część dotyczącą aspektów specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka, w której przedstawiono sposób rozumienia przez ECB przepisów CRR oraz wytycznych EBA w zakresie budowy i zarządzania modelami ryzyka kredytowego i rynkowego).

W publikacji poruszono takie tematy jak:

- Ogólne ramy zarządzania modelami wewnętrznymi, w tym: podejście do wdrażania modeli na poziomie solo i skonsolidowanym, wymaganej dokumentacji modeli wewnętrznych, ról i odpowiedzialności zarządu i rady nadzorczej oraz dyrektorów na poziomie B-1;
- Plan stopniowego wdrożenia i wyłączenia (w odniesieniu do metody wewnętrznych ratingów, IRB);
- Wymogi w zakresie zarządzania wewnętrznymi modelami, w tym oceny istotności systemów ratingowych, procesu decyzyjnego, systemu informacji zarządczej, posiadania odpowiedniej wiedzy, roli jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego (Credit Risk Control Unit, CRCU);
- Zasady dotyczące walidacji wewnętrznej, w tym zakres i częstotliwość walidacji, zakres raportowania i monitorowania wyników walidacji oraz wymóg niezależności walidacji w kontekście zasady proporcjonalności – np. w małych instytucjach ECB dopuszcza dokonywanie walidacji w tej samej komórce, która budowała model pod warunkiem podziału obowiązków pomiędzy różne osoby;
- Zasady dotyczące audytu wewnętrznego (wymóg niezależności oraz posiadania odpowiednich zasobów i ekspertyzy, eskalowania ustaleń z audytu na odpowiedni poziom) oraz zakres i częstotliwość audytów – w ocenie EBC wymóg corocznego dokonania audytu określony w art. 191 CRR, jest spełniony jeżeli audyt wewnętrzny przeprowadzi corocznie **ogólną** ocenę (co może być interpretowane jako aktualizacja lub ocena oparta na ryzyku) ryzyka wszystkich aspektów systemów ratingowych na podstawie aktualnych informacji (bardziej szczegółowe badanie jest wymagane w obszarach dla których zidentyfikowano podwyższone ryzyko; w pozostałych obszarach szczegółowe badanie należy przeprowadzić raz na trzy lata);

- Test użytkownika czyli ocena realnego stosowanie modeli (use test) w banku, w tym w procesach decyzyjnych i zarządzaniu ryzykiem oraz w szacowaniu i alokacji kapitału wewnętrznego, zarządzaniu zmianą oraz zaangażowanie podmiotów trzecich (outsourcing).

Celem publikacji jest zapewnienie przejrzystości podejścia ECB do procesów udzielania zgody na stosowanie modeli wewnętrznych w zakresie ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR) i ryzyka rynkowego zgodnie z Rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (CRR) w odniesieniu do banków objętych jednolitym unijnym mechanizmem nadzorczym (SSM). Podręcznik może jednak stanowić źródło dobrych praktyk dla polskich banków planujących wdrożenie zaawansowanych metod wyznaczania wymogów kapitałowych i nie można wykluczyć, że będzie uwzględniany przez KNF w procesach oceny modeli ryzyka w przypadku polskich spółek – córek instytucji kredytowych ze strefy Euro.

Wytyczne ECB stanowią swoisty benchmark dla krajowych nadzorców i zapewne będą brane pod uwagę przez KNF w kształtowaniu własnych oczekiwań w zakresie zarządzania modelami. W wielu miejscach Wytyczne ECB pokrywają się z wymogami wydanej przed kilku laty przez KNF „Rekomendacji W”, która w pewnych obszarach jest nawet bardziej szczegółowa niż Wytyczne ECB.

Więcej:

[Podręcznik modeli wewnętrznych. Zagadnienie ogólne](#)

[Podręcznik modeli wewnętrznych. Specyficzne aspekty modeli](#)

Zaproszenie do składania uwag w sprawie przejścia od stopy referencyjnej EONIA do krótkoterminowej stopy ESTER

W dniu 20 grudnia 2018 r. Europejski Bank Centralny wydał komunikat, w którym grupa robocza ds. wolnych od ryzyka stóp procentowych dla euro zaprosiła uczestników rynku finansowego oraz wszystkich innych zainteresowanych do składania uwag i opinii na temat:

- Przygotowanej przez grupę roboczą analizy potencjalnych metod przejścia od referencyjnej stopy dotyczącej rzeczywistych operacji na rynku międzybankowym dla euro typu z dnia na dzień (EONIA) do krótkoterminowej stopy dla euro (ESTER);
- Rekomendacji udzielonej przez grupę roboczą dla jednej z metod, oraz
- Oceny w zakresie alternatywnych metodologii stóp terminowych opartych na ESTER, które mogą stanowić alternatywę dla kontraktów powiązanych z indeksem EURIBOR, a także konkretnych przykładów ich użycia.

Grupa robocza ds. wolnych od ryzyka stóp procentowych dla euro została powołana w 2018 r. przez Europejski Bank Centralny wspólnie z Urzędem Nadzoru nad Usługami i Rynkami Finansowymi (FSMA), Europejskim Urzędem Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych oraz Komisją Europejską. Głównym zadaniem grupy roboczej jest opracowanie metody przejścia od indeksu EONIA do indeksu ESTER oraz stworzenie stopy terminowej stanowiącej alternatywę dla indeksu EURIBOR.

Grupa robocza w dniu 13 września 2018 r. zarekomendowała ESTER jako optymalną nową wolną od ryzyka stopę dla euro. ESTER jest stopą niezabezpieczonych transakcji typu z dnia na dzień, która stanowi odzwierciedlenie kosztu uzyskiwania hurtowego finansowania przez banki strefy euro. Stopa ESTER ma zostać opracowana przez Europejski Bank Centralny najpóźniej do października 2019 r.

Więcej:

[Link do komunikatu ECB](#)

Europejski Bank Centralny uruchamia ogólnoeuropejską usługę płatności natychmiastowych

Europejski Bank Centralny wprowadził na europejski rynek innowacyjną usługę polegającą na natychmiastowym rozliczaniu płatności elektronicznych (TIPS).

Płatności natychmiastowych można dokonywać w każdym czasie, a pieniądze w przeciągu kilku sekund (mniej niż 10) znajdują się na rachunku odbiorcy.

System TIPS został uruchomiony 30 listopada 2018 roku. Pierwsza tego typu transakcja odbyła się pomiędzy klientem hiszpańskiego banku CaixaBank, a klientem francuskiego banku Naitix.

Cena usługi TIPS jest bardzo atrakcyjna. Korzystanie z innowacyjnego rozwiązania TIPS jest oparte na zasadzie pełnego zwrotu kosztów, a od użytkowników nie wymaga się uiszczania opłaty wstępnej ani opłat związanych z utrzymaniem usługi. Cena za każdą rozpoczętą transakcję wynosi 0,2 eurocenta przez pierwsze dwa lata działalności bez żadnych opłat za pierwsze dziesięć milionów płatności rozliczanych na każdym koncie TIPS przed końcem 2019 roku.

Pierwszymi z banków, które używają TIPS, są banki francuskie, niemieckie i hiszpańskie. Pozostałe europejskie banki powinny pójść ich śladem i dołączyć do użytkowników platformy TIPS w celu stworzenia komfortowych rozwiązań płatności natychmiastowych skierowanych zarówno do sprzedawców detalicznych jak i konsumentów.

Więcej:

[Link do komunikatu ECB](#)

Finalne Wytyczne w sprawie oceny wniosku o utworzenie banku

9 stycznia br. Europejski Bank Centralny opublikował skonsolidowaną wersję Przewodnika w sprawie oceny wniosku o utworzenie banku, która łączy treść pierwszego przewodnika opublikowanego w marcu 2018 r. dotyczącego ram prawnych oraz zasad ogólnych oraz część drugą dotyczącą określania poziomu wymaganego kapitału oraz oceny programu działalności (przedstawioną do konsultacji publicznych w IV kwartale 2018 r.)

W Wytycznych wskazano kryteria oceny m.in.

- poziomu wymaganych kapitałów podmiotu aplikującego o licencję bankową,
- programu operacyjnego,
- struktury organizacyjnej,
- odpowiedniości menedżerów i akcjonariuszy.

Wytyczne nie mają charakteru wiążącego i co zasady będą dotyczyły wniosków o utworzenie banków podlegających jednolitemu mechanizmowi nadzorcemu (SSM), a większość wymogów określonych w Wytycznych jest już od wielu lat stosowana przez Komisję Nadzoru Finansowego w procesie licencjonowania banków.

Więcej:

[Wytyczne ECB w sprawie oceny wniosku o utworzenie banku](#)

Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB) opublikowała politykę MREL

20 listopada 2018 r. Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB) wraz z krajowymi organami ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (NRA) opublikowała **politykę w sprawie minimalnego wymogu dotyczącego funduszy własnych i kwalifikowalnych zobowiązań (MREL)**, która będzie stanowiła podstawę do ustalenia wiążących skonsolidowanych celów MREL dla banków mniej złożonych w ramach tzw. pierwszej fali planów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji.

16 stycznia br. opublikowano drugą część Polityki MREL dla **największych i najbardziej skomplikowanych grup bankowych**. Aby zwiększyć ilość i jakość MREL, druga część polityki wprowadza szereg nowych funkcji mających na celu wzmocnienie zdolności naprawy banków funkcjonujących w ramach Unii Bankowej, w tym: udoskonalone podejście do kwalifikujących się instrumentów dla skonsolidowanych celów MREL, zwiększone wiążące wymogi podporządkowania oraz wprowadzenie wiążących celów MREL na poziomie indywidualnym.

Więcej:

[Polityka MREL cz. 1](#)

[Polityka MREL cz. 2](#)

EBA (European Banking Authority)

Finalny projekt standardów technicznych w sprawie charakteru, dotkliwości i czasu trwania spowolnienia gospodarczego (economic downturn)

16.11.2018 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) opublikował ostateczny projekt regulacyjnych standardów technicznych w sprawie charakteru, dotkliwości i czasu trwania spowolnienia gospodarczego zgodnie z art. 181 (3) (a) i 182 (4) (a) CRR (*Final draft RTS on the nature, severity and duration of an economic downturn in accordance with Articles 181(3)(a) and 182(4)(a) of CRR*).

Standardy określają przesłanki, jakie powinny być brane pod uwagę przy identyfikacji spowolnienia gospodarczego oraz określania charakteru, siły i czasu trwania spowolnienia gospodarczego, które powinno być uwzględniane w oszacowaniach strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji (CF) **przez banki stosujące modele wewnętrznych ratingów (IRB)**.

Nowe regulacje mają na celu zmniejszenie nieuzasadnionej zmienności w poziomie aktywów ważonych ryzykiem poprzez uwzględnienie czynnika pogorszenia koniunktury.

Projekt RTS zostanie przedłożony Komisji do zatwierdzenia przed opublikowaniem w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Standardy techniczne będą obowiązywały od 1 stycznia 2021 r.

Więcej:

[Finalny projekt regulacyjnych standardów technicznych w sprawie charakteru, dotkliwości i czasu trwania spowolnienia gospodarczego zgodnie z art. 181 \(3\) \(a\) i 182 \(4\) \(a\) CRR](#)

Finalne Wytyczne w sprawie ujawnień w zakresie ekspozycji zagrożonych i restrukturyzacji

17 grudnia 2018 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego publikował finalną wersję Wytycznych dotyczących ujawnień w zakresie ekspozycji zagrożonych i restrukturyzacji (*Guidelines on disclosures of non-performing and forborne exposures*). Wytyczne stanowią uzupełnienie opublikowanych w październiku Wytycznych w sprawie zarządzania ekspozycjami zagrożonymi i określają wspólną treść i jednolite formaty udostępniania informacji na temat ekspozycji zagrożonych (NPE), ekspozycji w restrukturyzacji (forborne) oraz przejętych aktywów (foreclosed assets).

W Wytycznych uwzględniono zasadę proporcjonalności (opartą na kryteriach istotności instytucji oraz poziomie NPL). Wszystkie banki, bez względu na wielkość, będą zobowiązane do ujawniania informacji zgodnie z czterema (na 10) formularzami (w zakresie ekspozycji restrukturyzowanych, ekspozycji pracujących i niepracujących według dni przeterminowania, poziomów rezerw, przyjętych zabezpieczeń i egzekucji z tych zabezpieczeń).

Celem wytycznych jest zapewnienie uczestnikom rynku adekwatnych informacji na temat sytuacji poszczególnych instytucji kredytowych (w tym jakości aktywów oraz poziomów zabezpieczenia NPE) oraz zwiększanie porównywalności profili ryzyka poszczególnych instytucji a w konsekwencji promowanie dyscypliny rynkowej.

Wytyczne zostaną przetłumaczone na oficjalne języki UE i opublikowane na stronie internetowej EBA i będą obowiązywać od 31 grudnia 2019 r.

Więcej:

[Finalne Wytyczne w sprawie ujawnień w zakresie ekspozycji zagrożonych i w restrukturyzacji](#)

Finalne Wytyczne w zakresie identyfikacji ekspozycji związanych z wysokim ryzykiem

W dniu 17 stycznia 2019 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) opublikował ostateczną wersję Wytycznych dotyczących rodzajów ekspozycji związanych z wysokim ryzykiem (zgodnie z rozporządzeniem CRR).

Dokument składa się z dwóch sekcji. Pierwsza z nich wyjaśnia **pojęcia inwestycji w spółki typu venture capital i private equity**. Druga sekcja określa **rodzaje ekspozycji** wymienionych w art. 128 ust. 3 CRR, które należy uznać za **ekspozycje wysokiego ryzyka oraz określa zasady ich identyfikacji**.

Opublikowanie wytycznych ma na celu zapewnienie wyższego stopnia porównywalności obecnych praktyk w zakresie identyfikacji ekspozycji związanych z wysokim ryzykiem. EBA publikując swoje wytyczne miała na uwadze fakt, iż w wyniku przeglądu metody standardowej dla ryzyka kredytowego, dokonanego przez Komitet Bazylejski, usunięto przepisy dotyczące ekspozycji związanych z wysokim ryzykiem.

Więcej:

[Link do Wytycznych EBA w zakresie identyfikacji ekspozycji związanych z wysokim ryzykiem](#)

Odpowiedź EBA na pytanie dotyczące kalkulacji wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego metodą wskaźnika bazowego

Pytanie dotyczyło kalkulacji wymogu na poziomie skonsolidowanym w przypadku, gdy dla poszczególnych podmiotów wartość odpowiedniego wskaźnika jest ujemna lub równa zero (artykuł 315 ust 4 CRR). W odpowiedzi EBA wskazała na konieczność rozróżnienia kalkulacji na poziomie solo (wyników mniejszych niż zero nie uwzględnia się) i na poziomie skonsolidowanym, gdzie należy dokonać obliczeń na podstawie zaudytowanych danych skonsolidowanych (nie analizując wyników pojedynczych spółek podlegających konsolidacji).

Więcej:

[Link do odpowiedzi EBA \(EBA Q&A\)](#)

Odpowiedź EBA na pytania dotyczące korekty AVA dla ryzyka rynkowego oraz możliwości zaliczania zysku bieżącego do kapitału CET1

Na stronie Europejskiego Urzędu nadzoru Bankowego opublikowano stanowisko w zakresie korekty AVA (Additional Value Adjustments –AVA, against Expected Loss -EL) dla ryzyka rynkowego (EBA Q&A).

Pytanie dotyczyło możliwości pomniejszenia korekty AVA wynikającej z ryzyka rynkowego o wartość oczekiwanej straty na bazie artykułu 159 CRR. Zagadnienie dotyczyło ekspozycji wobec instytucji nie znajdującej się w stanie default. EBA stwierdziła, że AVA obliczane na podstawie art. 9 rozporządzenia (UE) nr 2016/101, powiązane z niepewnością cen rynkowych, nie wchodzi w zakres art. 159 CRR.

Więcej:

[Link do stanowiska EBA w zakresie korekty AVA](#)

Na stronie EBA opublikowano również odpowiedź na zadane pytanie dotyczące możliwości zaliczenia zysku bieżącego okresu do kapitału CET1 na bazie artykułu 26 ust. 2 CRR

Więcej:

[Link do stanowiska EBA w zakresie zaliczania zysku bieżącego do CET1](#)

Europejskie Urzędy Nadzoru (ESA) publikują finalną propozycję zmian do RTS w zakresie technik ograniczania ryzyka dla kontraktów pochodnych OTC nie rozliczanych przez centralnego kontrahenta (CCP)

12 grudnia 2018 r. Europejskie Urzędy Nadzoru (ESA) opublikowały finalną propozycję zmian do Regulacyjnych Standardów Technicznych w zakresie technik ograniczania ryzyka dla kontraktów pochodnych OTC nie rozliczanych centralnie. Propozycje zmian obejmują rozszerzenie zwolnienia z zabezpieczenia (np. brak wymiany pierwotnych depozytów zabezpieczających) dla prostej, przejrzystej i wystandaryzowanej (STS) sekurytyzacji.

Zmiany będą obowiązywać od 20 dnia po publikacji w dzienniku urzędowym UE.

Więcej:

[Link do finalnej wersji propozycji zmian do RTS](#)

Konsultacje w sprawie technologii informacyjno-komunikacyjnych i zarządzania ryzykiem związanym z bezpieczeństwem

W dniu 14 grudnia 2018 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) rozpoczął konsultacje dotyczące *Wytycznych w sprawie technologii informacyjno-komunikacyjnych („ICT”) i zarządzania ryzykiem związanym z bezpieczeństwem*.

Wytyczne określają wymogi dla instytucji kredytowych, firm inwestycyjnych i dostawców usług płatniczych („PSP”) w zakresie ograniczenia ryzyka związanego z wykorzystywaniem rozwiązań ICT. EBA w treści dokumentu zwraca uwagę na stale zwiększające się ryzyko związane ze skalą i złożonością wykorzystywanych przez instytucje finansowe rozwiązań teleinformatycznych i coraz większy wpływ jaki incydenty w obszarze cyberbezpieczeństwa wywierają na stabilność sektora finansowego. Celem wytycznych jest zapewnienie spójnych ram działania w zakresie zarządzania ryzykiem ICT na jednolitym rynku wspólnotowym.

Dokument wymienia 7 kluczowych obszarów w ramach których wyodrębnione są szczegółowe wytyczne w zakresie zarządzania ryzykiem ICT:

- **Zarządzanie i strategia ICT** – wytyczne określają przewidywany zakres oraz kluczowe elementy strategii w zakresie ICT. Strategia powinna być zatwierdzona przez zarząd instytucji finansowej, który odpowiada również za nadzór nad jej wdrożeniem. W zakresie relacji z dostawcami zewnętrznymi dokument odwołuje się do wytycznych EBA w zakresie zarządzania obszarem outsourcingu. Projektowane wytyczne wskazują jednak dodatkowe, rekomendowane postanowienia umowne, mające na celu wsparcie procesu monitorowania bezpieczeństwa i jakości usług w obszarze ICT dostarczanych przez podmioty trzecie (z uwzględnieniem podmiotów należących do tej samej grupy kapitałowej);
- **Ramy zarządzania ryzykiem ICT** – dokument określa szczegółowe wytyczne w zakresie identyfikacji, rejestrowania i oceny funkcji biznesowych, zasobów ICT („ICT assets”) i procesów, pod kątem potencjalnych zagrożeń związanych z wykorzystywaniem rozwiązań ICT. Ramy zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej **powinny być oparte na modelu trzech linii obrony** z jasnym podziałem ról i obowiązków oraz spójnym procesem raportowania, zapewniającym efektywny przepływ informacji wewnątrz organizacji. Dokument opisuje kluczowe elementy adekwatnego systemu zarządzania ryzykiem oraz wskazuje na obowiązek jego **przeglądu, co najmniej raz w roku**. Dodatkowo wytyczne określają ogólne zasady raportowania, uwzględniając wymóg cyklicznego przekazywania wyników oceny ryzyka przez instytucje płatnicze właściwym organom nadzoru, zgodnie z zapisami art. 95(2) Dyrektywy PSD2.;
- **Bezpieczeństwo informacji** – instytucje finansowe powinny wdrożyć politykę bezpieczeństwa informacji i wyznaczyć w ramach organizacji dedykowaną funkcję odpowiedzialną za ten obszar. Szczegółowe wymogi w zakresie bezpieczeństwa informacji zawarte w projektowanych wytycznych obejmują:
 - powołanie i zorganizowanie funkcji bezpieczeństwa informacji,

- środki zapewniania bezpieczeństwa logicznego, fizycznego oraz bezpieczeństwa operacji ICT,
 - monitorowanie bezpieczeństwa,
 - przeglądy, ocenę i testowanie bezpieczeństwa informacji,
 - zapewnianie szkoleń personelu i stałego podnoszenia świadomości pracowników w zakresie bezpieczeństwa ICT;
- **Zarządzanie operacjami ICT** – organizacja operacji ICT powinna być oparta na wdrożonych, udokumentowanych i zatwierdzonych na właściwym szczeblu w organizacji procedurach wewnętrznych. Instytucje finansowe powinny prowadzić rejestr zasobów ICT obejmujący takie komponenty infrastruktury ICT jak wykorzystywane systemy, urządzenia sieciowe, czy bazy danych. Rejestr powinien w sposób przejrzysty określać właścicieli, lokalizacje, klasyfikację bezpieczeństwa poszczególnych komponentów oraz wskazywać współzależności między wykorzystywanymi zasobami. Cykl życia każdego z komponentów powinien być objęty procesem monitorowania. Dodatkowo wytyczne wskazują wymogi w zakresie tworzenia kopii zapasowych systemów oraz zarządzania incydentami i innymi zdarzeniami operacyjnymi mogącymi mieć wpływ na jakość i stabilność dostarczanych usług;
 - **Projekty ICT i zarządzanie zmianą** – podmioty objęte wytycznymi powinny zapewnić, że wszelkie zmiany w systemach ICT są oceniane, testowane, zatwierdzane i wdrażane w kontrolowany sposób z wykorzystaniem adekwatnych środków nadzoru, monitorowania i testowania zmian. Instytucje finansowe powinny również zapewnić spójny proces pozyskiwania, rozwoju i utrzymywania systemów ICT oraz opracować i wdrożyć dedykowaną politykę zarządzania projektami ICT, określającą m.in. zakres ról i obowiązków, wymogi dokumentacyjne oraz zasady zarządzania ryzykiem w ramach poszczególnych faz projektu;
 - **Zarządzanie ciągłością działania** – dokument wskazuje wymogi w zakresie sporządzania planów ciągłości działania oraz przeprowadzania regularnych testów i przeglądów tych planów. Podmioty objęte projektowanymi wytycznymi powinny również wdrożyć programy komunikacji na wypadek zaistnienia sytuacji kryzysowych;
 - **Zarządzane relacjami z użytkownikami usług płatniczych („PSU”)** – wytyczne zakładają dodatkowe wymogi dla dostawców usług płatniczych, którzy powinni zapewnić użytkownikom usług płatniczych pomoc i wskazówki w celu lepszego zrozumienia zagrożeń bezpieczeństwa transakcji. Dodatkowo, instytucje płatnicze powinny umożliwić, na wyraźne żądanie użytkowników, blokowanie poszczególnych funkcjonalności dostarczanej usługi i przysyłać użytkownikom notyfikacje (alerty) dotyczące każdej próby przeprowadzenia transakcji obciążających ich rachunek.

Konsultacje zakończą się 13 marca 2019 r., a do końca września 2019 EBA planuje opublikować finalną treść wytycznych. Wytyczne wejdą w życie po 6 miesiącach od daty publikacji finalnej treści.

Więcej:

[Projekt Wytycznych](#)

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego opublikował opinię dotyczącą używania certyfikatów eIDAS zgodnie z PSD2

W dniu 10 grudnia 2018 roku Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) opublikował opinię wyjaśniającą specyficzne aspekty używania *kwalfikowanych certyfikatów pieczęci elektronicznych* (QSealCs) oraz kwalifikowanych certyfikatów uwierzytelniania witryn internetowych (QWACs) do celów identyfikacji dostawców usług płatniczych (PSP) zgodnie z regulacyjnymi standardami technicznymi, określenia zawartości tych certyfikatów oraz procesu ich unieważniania. Opinia została przygotowana w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących silnego uwierzytelniania klienta i wspólnych, bezpiecznych i otwartych standardów komunikacji.

EBA przygotowała opinię na podstawie art. 29(1)(a) rozporządzenia UE nr 1093/2010, które uprawnia EBA do odgrywania aktywnej roli w kształtowaniu europejskiej kultury nadzoru finansowego oraz w gwarantowaniu jednolitych procedur i konsekwencji w zakresie Unii.

Celem opinii jest w szczególności odniesienie się do pytań i obaw uczestników rynku związanych z używaniem certyfikatów eIDAS. W opinii wyjaśnione zostało, że dostawcy prowadzący rachunek (ASPSP) powinni wybrać, który z kwalifikowanych certyfikatów użyć do celów identyfikacji, w związku z tym, iż to dostawcy usług płatniczych monitorują dostępność i efektywność interfejsu oraz gwarantują bezpieczeństwo komunikacji.

Ponadto, EBA podkreśla trzy możliwe podejścia do stosowania certyfikatów eIDAS. Każdy z kwalifikowanych certyfikatów, zarówno QSealC jak i QWAC, może być użyty samodzielnie do celów identyfikacji, niemniej jednak, EBA rekomenduje jednoczesne używanie zarówno kwalifikowanych certyfikatów pieczęci elektronicznych jak i kwalifikowanych certyfikatów uwierzytelniania witryn internetowych.

W opinii wyjaśniona została również kwestia, które usługi płatnicze odpowiadają danym rolom dostawców usług płatniczych wyszczególnionym w art. 34(3)(a) regulacyjnych standardów technicznych oraz rolom, które powinny zostać przyporządkowane instytucjom płatniczym, instytucjom pieniądza elektronicznego oraz instytucjom kredytowym, włączając w to sytuacje, gdy wspomniane instytucje działają w charakterze podmiotu będącego osobą trzecią, bądź w charakterze dostawcy prowadzącego rachunek (ASPSP).

Aby dostawcy usług płatniczych (PSPs) mogli polegać na certyfikatach eIDAS, w opinii wyróżnione jest kilka środków, które mogą zostać zastosowane przez organy nadzoru, włączając w to żądanie unieważnienia certyfikatów wydanych dostawcom usług płatniczych, których autoryzacja została wycofana. Jednakże, EBA uznaje, że za ważność informacji zawartych w certyfikacie odpowiedzialność ponoszą dostawcy usług płatniczych oraz dostawcy kwalifikowanych usług zaufania, którzy wydają takie certyfikaty.

Opinia zaadresowana jest do organów nadzoru, ale również może okazać się przydatna m.in. dla dostawców prowadzących rachunek (ASPSPs), dostawców świadczących usługę dostępu do informacji o rachunku (AIS), czy dostawców świadczących usługę inicjowania transakcji płatniczej (PIS).

Więcej:

[Opinia Europejskiego Urzędu Nadzoru dotycząca używania certyfikatów eIDAS zgodnie z PSD2](#)

Raport Europejskich Urzędów Nadzoru (ESA) na temat tzw. piaskownic regulacyjnych oraz centrów innowacji finansowych

W opublikowanym 7 stycznia br. raporcie przedstawiono analizę porównawczą czynników ułatwiających rozwój innowacji finansowych FinTech, zidentyfikowanych dotychczas w Unii Europejskiej.

Centrum innowacji (Hub) zostało zdefiniowane jako system, w którym podmioty regulowane lub nieuregulowane mogą współpracować z właściwymi organami w kwestiach związanych z FinTech oraz szukać wytycznych dotyczących zgodności innowacyjnych produktów finansowych, usług, modeli biznesowych z obowiązującymi przepisami prawa.

Piaskownica regulacyjna (Regulatory Sandbox) została zdefiniowana jako system ustanowiony przez właściwy organ, który zapewnia podmiotom regulowanym i nieregulowanym możliwość testowania, zgodnie z planem testów uzgodnionym i monitorowanym przez dedykowaną jednostkę właściwego organu, innowacyjnych produktów lub usług, modeli biznesowych w zakresie FinTech.

W ostatnich latach zaobserwowano znaczny wzrost liczby czynników ułatwiających rozwój innowacji FinTech w Unii Europejskiej. Na dzień sporządzenia sprawozdania 21 państw członkowskich UE i 3 państwa EOG utworzyły Huby innowacji, a 5 państw członkowskich UE korzysta ze wspomnianych piaskownic regulacyjnych.

W Polsce utworzono Zespół roboczy ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech) oraz Międzyresortowy Komitet w tym zakresie. Powyższe inicjatywy należy zaklasyfikować jako centra innowacji.

Więcej:

[Raport ESA dotyczący piaskownic regulacyjnych i centrów innowacji finansowych](#)

Raport dotyczący oceny obowiązujących w UE przepisów w zakresie kryptowalut

W dniu 9 stycznia 2019 Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) opublikował raport dotyczący oceny obowiązujących w UE przepisów w zakresie kryptowalut. W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono, iż obowiązujące przepisy w zakresie bankowości, systemów płatniczych oraz pieniądza elektronicznego w większości przypadków nie odnoszą się do działalności związanej z kryptowalutami. EBA dostrzega istotne ryzyko wynikające z tego faktu, związane m. in. z praniem brudnych pieniędzy.

W związku z powyższym EBA zaleciła, aby Komisja Europejska przeprowadziła dalsze analizy w celu ustalenia odpowiednich działań do podjęcia na szczeblu unijnym. EBA określiła również plan działań, które zamierza podjąć w 2019 r. w celu usprawnienia monitorowania działań na rynku kryptowalut.

Należy wspomnieć, iż Komisja Nadzoru Finansowego prowadzi od pewnego czasu kampanię społeczną, której celem jest zwrócenie uwagi na ryzyka związane z inwestowaniem w kryptowaluty oraz na rynku Forex.

Więcej:

[Link do raportu EBA w zakresie kryptowalut](#)

Tego samego dnia ESMA opublikowała informację odnośnie konieczności opracowania wspólnego podejścia na rynku UE wobec kryptowalut w celu ochrony konsumentów.

Więcej:

[Link do komunikatu ESMA w zakresie kryptowalut](#)

Wyniki unijnych testów warunków skrajnych przeprowadzonych w 2018 r.

W dniu 2 listopada 2018 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego opublikował wyniki unijnych testów warunków skrajnych, którymi objęto 48 banków z 15 krajów Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (ca. 70% aktywów sektora bankowego). Testy były przeprowadzone na danych wg stanu na 31.12.2017 r. przekształconych na potrzeby stosowania IFRS 9.

W ogólnie niekorzystnym (3-letnim) scenariuszu współczynnik kapitałowy CET1 dla analizowanej próby banków obniżyłby się z 14% (na koniec 2017 roku) do 10,1% (na koniec 2020 roku), a współczynnik dźwigni z 5,1% do 4,2%. Niemniej wpływ warunków skrajnych na współczynniki kapitałowe różnił się znacznie w poszczególnych bankach (od 30 do 770 punktów bazowych). W wyniku przeprowadzonych testów, 25 banków zastosowało ograniczenia w dystrybucji dywidendy w związku z naruszeniem wymogu łącznego bufora (w jednym z trzech lat objętych scenariuszem). Po korektach maksymalnej kwoty do podziału (MDA), banki te zmniejszyły swoje wypłaty dywidendy o około 52 mld EUR.

EBA zaznacza, że testy warunków skrajnych zostały przeprowadzone w oparciu o założenia statycznego bilansu, bez uwzględniania możliwych działań zarządczych podejmowanych przez banki w reakcji na identyfikowane zagrożenia. W ćwiczeniu nie określono progu pass / fail, niemniej wyniki testów będą źródłem cennych informacji dla organów nadzoru i będą wykorzystane m.in. na potrzeby przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) oraz ustalania dodatkowych wymogów w ramach Filara II.

Więcej:

[Wyniki unijnych testów warunków skrajnych przeprowadzonych w 2018 r](#)

ESMA (European Securities and Markets Authority)

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) opublikował przegląd wymogów w zakresie odpowiedzialności określonych w MiFID II

Przegląd uwzględnia wcześniejsze wytyczne ESMA odnośnie odpowiedzialności opublikowane 28 maja 2018 r. i odnosi się do następujących tematów:

- Określenia sytuacji, w których wymagana jest ocena odpowiedzialności;
- Informowania klientów odnośnie celu stosowania oceny odpowiedzialności;
- Pozyskiwania informacji od klientów;
- Polityki zapewniającej posiadanie przez firmę inwestycyjną odpowiedniej wiedzy o produktach inwestycyjnych;
- Odpowiedności usług i produktów oferowanych klientowi;
- Odpowiedności proponowanej inwestycji;
- Zapewnienia odpowiednich kwalifikacji pracowników firmy inwestycyjnej;
- Ewidencjonowania interakcji z klientem.

Więcej:

[Link do przeglądu wymogów w zakresie odpowiedzialności MiFID II](#)

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) opublikował finalne propozycje zmian odnośnie minimalnej zmiany wyceny instrumentów notowanych (RTS 11)

Proponowane zmiany pozwolą właściwym organom krajowym, w państwach, w których ma miejsce obrót akcjami podmiotów z siedzibą w państwach trzecich na określenie skorygowanej średniej dziennej liczby transakcji w celu uwzględnienia płynności dostępnej w systemach państw trzecich przy kalibrowaniu wielkości minimalnej zmiany wyceny.

Więcej:

[Link do finalnych propozycji zmian do RTS 11](#)

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) rozpoczął publiczne konsultacje w zakresie integracji ryzyk i czynników zrównoważonego rozwoju MiFID II, dyrektywy UCITS oraz dyrektywy w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (AIFMD)

Rozpoczęte konsultacje dotyczą wkładu zainteresowanych stron w zakresie projektów technicznych porad dotyczących integracji ryzyk i czynników zrównoważonego rozwoju w ramach II dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID II) (obrotu papierami wartościowymi), dyrektywy w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (AIFMD) oraz dyrektywy w sprawie zbiorowych inwestycji w zbywalne papiery wartościowe (UCITS).

Projekt opinii i proponowane wytyczne dotyczą wymogów organizacyjnych, warunków operacyjnych, zarządzania ryzykiem, konfliktu interesów oraz wymogów dotyczących zarządzania produktami i ujawniania informacji.

Komisja Europejska zwróciła się do ESMA z prośbą o dostarczenie doradztwa technicznego w zakresie integracji ryzyk i czynników zrównoważonego rozwoju w dyrektywach MiFID II, UCITS i AIFMD do 30 kwietnia 2019 r.

Więcej:

[Link do konsultacji w sprawie integracji ryzyk i czynników zrównoważonego rozwoju w MiFID II](#)

[Link do konsultacji w sprawie integracji ryzyk i czynników zrównoważonego rozwoju w UCITS i AIFMD](#)

Finalne wytyczne dotyczące nieistotnych wskaźników referencyjnych w ramach rozporządzenia w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych (BMR)

ESMA w swoich wytycznych proponuje mniejsze wymagania dotyczące **nieistotnych** wskaźników, ich administratorów i nadzorowanych współpracowników w odniesieniu do czterech obszarów:

- Procedury, charakterystyka i pozycjonowanie funkcji nadzorczej;
- Stosowność i weryfikowalność danych wejściowych;
- Przejrzystość metodologii;
- Wymagania dotyczące zarządzania i kontroli nadzorowanych podmiotów.

Więcej:

[Link do wytycznych ESMA w sprawie nieistotnych wskaźników w ramach BMR](#)

ESMA modyfikuje wytyczne w sprawie klasyfikacji produktów do grup C6 i C7 identyfikowanych zgodnie z załącznikiem MiFID II

21 grudnia 2018 r. Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) opublikował nowelizację wytycznych w sprawie klasyfikacji produktów do grup C6 i C7 zgodnie z załącznikiem do MiFID II. W ramach modyfikacji rozszerzono grupę produktów C6 o wszystkie kontrakty na towarowe instrumenty pochodne, w tym kontrakty terminowe, które są przedmiotem obrotu na rynku OTF (Organised Trading Facility, z wyłączeniem hurtowych produktów energetycznych). Grupa produktów C7 zostanie rozszerzona o towarowe instrumenty pochodne, które mogą być fizycznie rozliczone, a które nie są przedmiotem obrotu na rynku OTF.

Wytyczne wejdą w życie w terminie dwóch miesięcy od daty ich opublikowania we wszystkich językach urzędowych UE i zastąpią dotychczas obowiązujący dokument opublikowany w październiku 2015 r.

Więcej:

[Link do wytycznych ESMA w sprawie klasyfikacji produktów zaliczających się do grup C6 i C7](#)

ESMA opublikowała decyzję o przedłużeniu zakazu wprowadzania do obrotu, dystrybucji lub sprzedaży opcji binarnych klientom detalicznym

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) po raz kolejny przedłużył o 3 miesiące zakaz dystrybucji lub sprzedaży opcji binarnych klientom detalicznym. Zakaz będzie obowiązywał od 2 stycznia 2019 r.

Więcej:

[Link do decyzji ESMA o zakazie dystrybucji opcji binarnych klientom detalicznym](#)

Rada Stabilności Finansowej (FSB, Financial Stability Board)

Finalny raport w zakresie rozwiązań ukierunkowanych na zwiększenie skali centralnego rozliczania instrumentów pochodnych OTC

19 listopada 2018 r. Komitet Bazylejski, Komitet ds. Płatności i Infrastruktur Rynku (CPMI), Rada Stabilności Finansowej (FSB) oraz Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO) opublikowały finalny raport w zakresie wpływu reform regulacyjnych na korzyści z centralnego rozliczania instrumentów pochodnych OTC. W finalnym raporcie powtórzono wnioski z opublikowanego w sierpniu raportu wstępnego, który opisywaliśmy w poprzednim wydaniu Alertu Regulacji Bankowych.

Więcej:

[Finalny raport w zakresie rozwiązań ukierunkowanych na zwiększenie skali centralnego rozliczania instrumentów pochodnych OTC](#)

Plan działania w celu wzmocnienia bankowości korespondenckiej

16 listopada 2018 r. Rada Stabilności Finansowej (FSB) opublikowała Plan działań dotyczących oceny i wzmocnienia bankowości korespondenckiej oraz zaktualizowane dane i informacje na temat trendów w bankowości korespondenckiej (na podstawie danych z systemu SWIFT według stanu na 31.12.2017 r.).

W Planie działania wskazano na potrzebę:

- Wzmocnienia narzędzi wykorzystywanych przez banki korespondentów na potrzeby procesu due diligence;
- Wyjaśnienia oczekiwań nadzorczych w odniesieniu do bankowości korespondenckiej;
- Wzmocnienia krajowych nadzorów w zakresie zapobiegania praniu pieniędzy i przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu.

Z danych w zakresie bankowości korespondenckiej wynika, że w 2017 r. utrzymywał się spadek liczby aktywnych korespondentów (mierzonej liczbą komunikatów SWIFT) w każdym z obszarów geograficznych. Tempo spadku mieściło się w przedziale od 5,2% do 6,7%, z wyjątkiem Ameryki Północnej, gdzie wynosiło 2,9%. Od stycznia 2011 r. do końca 2017 r. liczba aktywnych korespondentów spadła na całym świecie o 15,5%.

Więcej:

[Plan działania w celu wzmocnienia bankowości korespondenckiej](#)

[Dane na temat bankowości korespondenckiej](#)

Leksykon cyberbezpieczeństwa

12 listopada 2018 r. Rada Stabilności Finansowej opublikowała Leksykon cyberbezpieczeństwa - opracowanie, które zawiera 50 podstawowych pojęć związanych z bezpieczeństwem cybernetycznym i odpornością cybernetyczną.

Celem publikacji jest ujednoczenie pojęć w obszarze cyberbezpieczeństwa oraz zapewnienie jednolitego zrozumienia i stosowania tych pojęć przez władze nadzorcze, organy opracowujące standardy oraz uczestników rynku w procesach szacowania i monitorowania ryzyka stabilności finansowej. W publikacji uwzględniono zebrane w toku wcześniejszych konsultacji opinie i uwagi.

Więcej:

[Leksykon cyberbezpieczeństwa](#)

Grupa Wolfsberg opublikowała przewodnik w zakresie procesu kontroli przesiewowej pod kątem sankcji (*sanctions screening*)

21 stycznia 2019 r. Grupa Wolfsberg opublikowała przewodnik w zakresie procesów identyfikacji podmiotów objętych sankcjami (Guidance on Sanctions Screening). Kontrola przesiewowa to kontrola stosowana w instytucjach finansowych w celu identyfikacji osób i organizacji objętych sankcjami, jak również nielegalnej działalności, na którą mogą być narażone podmioty finansowe.

Celem opracowania jest przedstawienie najlepszych praktyk i wytycznych dla instytucji finansowych w zakresie kontroli przesiewowych w obszarze sankcji, zarówno automatycznych, jak i ręcznych (tzw. *sanctions screening*). W wytycznych uwzględniono nie tylko wymogi prawne i regulacyjne, ale także oczekiwania i najlepsze praktyki branżowe obserwowane na całym świecie.

Grupa Wolfsberg to założone w 2000 roku stowarzyszenie, którego misją jest wypracowywanie najlepszych standardów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy, finansowania terroryzmu oraz w obszarze procesów KYC (poznaj swojego klienta). W skład Grupy wchodzi największe międzynarodowe instytucje finansowe takie jak: Banco Santander, Bank of America, Barclays, Citigroup, Credit Suisse, Deutsche Bank, Goldman Sachs, HSBC, JP Morgan Chase, MUFG Bank, Société Générale, Standard Chartered Bank and UBS.

Więcej:

[Przewodnik w zakresie procesu kontroli przesiewowej pod kątem sankcji](#)

Komitet Bazylejski

Komitet Bazylejski zakończył aktualizację standardów w zakresie wymogów kapitałowych na ryzyko rynkowe (FRTB)

14 stycznia 2019 r. Komitet Bazylejski przyjął aktualizację opublikowanych w styczniu 2016 r. standardów w zakresie minimalnych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego (tzw. *Fundamentalny przegląd księgi handlowej*, FRTB). W nowelizacji uwzględniono niektóre postulaty zgłaszane przez banki oraz dodano szczegółowe wyjaśnienia oraz odpowiedzi na pytania zgłaszane przez uczestników rynku do regulowanych zagadnień. Dokument stanowi finalizację trwającej od 2009 r. reformy w zakresie ryzyka rynkowego i jest korzystniejszy w porównaniu z poprzednią wersją z 2016 r. (Komitet szacuje, że zgodnie ze znowelizowanymi ramami dla ryzyka rynkowego średni ważony wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego wzrośnie o około 22% w stosunku do Bazylei 2.5, wobec 40% wzrostu szacowanego na podstawie pierwotnej wersji standardu z 2016 r.).

Zmiany w stosunku do pierwotnej wersji ze stycznia 2016 r. obejmują m.in.:

- Utrzymanie wprowadzonego w ramach Bazylei 2.5 uproszczonego standardowego podejścia dla banków z małymi lub nieskomplikowanymi portfelami handlowymi (dodając jednocześnie współczynniki skalujące umożliwiające konserwatywną kalibrację wymogów kapitałowych dla tych banków);
- Doprecyzowanie zakresu ekspozycji, które powinny być zaliczane do portfela handlowego i podlegać wymogom kapitałowym z tytułu ryzyka rynkowego;
- Zwiększenie wrażliwości podejścia standardowego na ryzyko poprzez zmianę podejścia do ryzyka walutowego, instrumentów indeksowanych oraz opcji;
- Rewizja wag ryzyka w metodzie standardowej dla ryzyka ogólnego stopy procentowej, ryzyka walutowego i wybranych ekspozycji generujących ryzyko *spreadu kredytowego* (selected credit spread risk exposures);
- Wzmocnienie procesu dokonywania oceny modeli wewnętrznych w celu odpowiedniego odzwierciedlenia ryzyka poszczególnych jednostek odpowiedzialnych za transakcje (trading desks) przy wykorzystaniu tzw. testu przypisania zysków i strat;
- Zasady identyfikacji czynników ryzyka kwalifikujących się do modelowania wewnętrznego oraz zasady wyznaczania wymogu kapitałowego mającego zastosowanie do czynników ryzyka nie podlegających modelowaniu wewnętrznemu.

Dodano również określone korekty mające na celu zapewnienie wystarczająco konserwatywnej kalibracji wymogów kapitałowych.

Komitet Bazylejski oczekuje, że nowe wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego zostaną przyjęte przez poszczególne państwa w terminie od stycznia 2022 roku.

Więcej:

[Aktualizacja standardów w zakresie minimalnych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego](#)

Nowe standardy w zakresie ujawnień w ramach Filara III

11 grudnia 2018 r. Komitet Bazylejski opublikował zaktualizowane Standardy w zakresie ujawnień Filara III. W aktualizacji uwzględniono zmiany wynikające z ostatniego etapu reformy regulacyjnej (uzgodnionej grudniu 2017 r.).

W ramach dokonanej aktualizacji:

- Zmieniono wymogi dotyczące ujawniania informacji na temat ryzyka kredytowego (w tym wprowadzono nowy formularz dotyczący aktywów problemowych), ryzyka operacyjnego (np. ujawnienie łącznych strat operacyjnych poniesionych w ciągu ostatnich 10 lat), wskaźnika dźwigni, korekty wyceny kredytowej (CVA) oraz szablonów ogólnych dotyczących zarządzania ryzykiem, aktywów ważonych ryzykiem (RWA) i kluczowych wskaźników ostrożnościowych;
- Wprowadzono wymóg ujawniania informacji w celu porównania wyników RWA wyliczanych w ramach modeli wewnętrznych z RWA obliczonymi zgodnie z podejściem standardowym;
- Dodano nowe ujawniania dotyczące obciążonych i nieobciążonych aktywów, umożliwiające wstępny przegląd zakresu, w jakim aktywa banku pozostają dostępne dla wierzycieli w przypadku niewypłacalności;
- Nałożono nowe wymogi w zakresie ujawniania informacji o ograniczeniach w dystrybucji kapitału (*capital distribution constraints*, CDC), jeżeli zostaną wprowadzone przez dany krajowy organ nadzoru.

Co do zasady, wymogi dotyczące ujawnień będą obowiązywać (jako wytyczne a poszczególnych krajach jako przepisy prawa, po ich transpozycji) po 1 stycznia 2022 r., niemniej ujawnienia w zakresie obciążenia aktywów, ograniczenia w dystrybucji zysków oraz ostrożnościowego traktowania aktywów problemowych wejdą w życie już od końca 2020 r.

Więcej:

[Nowe standardy w zakresie ujawnień w ramach Filara III](#)

Komitet Bazylejski planuje rewizję standardów dotyczących ujawnień w zakresie wskaźnika dźwigni

13 grudnia br. Komitet Bazylejski opublikował dokument konsultacyjny dotyczący nowelizacji standardów dotyczących ujawnień w zakresie wskaźnika dźwigni.

Standardy w zakresie wskaźnika dźwigni (*leverage ratio*, LR) obejmują obowiązek utrzymywania LR na poziomie co najmniej 3%, który banki muszą zawsze spełniać, bufor dla globalnych banków o znaczeniu systemowym oraz zestaw wymogów publicznego ujawniania informacji w zakresie LR. Banki muszą raportować wskaźnik dźwigni na koniec każdego kwartału.

Głównym uzasadnieniem dla konieczności dokonania rewizji standardów w zakresie wskaźnika dźwigni jest stosowanie przez niektóre podmioty rynku finansowego manipulacji danymi i sprawozdaniami (tzw. *window dressing*). *Window dressing* polega na podejmowaniu przez instytucje finansowe działań nakierowanych na tymczasową poprawę obrazu sytuacji finansowej lub wybranych wskaźników (zazwyczaj na daty sprawozdawcze). Do działań tzw. *window dressing* można zaliczyć np. tymczasowe redukcje wolumenów transakcji na kluczowych rynkach finansowych w pobliżu daty referencyjnej (np. na koniec kwartału), skutkujące zaraportowaniem wyższego poziomu dźwigni finansowej, czemu sprzyja zwiększona zmienność na rynkach pieniężnych i rynkach instrumentów pochodnych wokół dat referencyjnych.

Komitet Bazylejski proponuje uwzględnianie w kalkulacji wskaźnika dźwigni kwot ekspozycji obliczanych na podstawie **średniej z dziennych wartości w danym kwartale** dla następujących rodzajów ekspozycji:

- Skorygowanych aktywów brutto finansujących transakcje papierami wartościowymi rozpoznawanych na potrzeby rachunkowości (obliczanych zgodnie ze standardem dla wskaźnika dźwigni);
- Kosztów zastąpienia ekspozycji w instrumentach pochodnych;
- Rezerw utrzymywanych w banku centralnym, które są uwzględniane w bilansie;

Komitet jest zainteresowany w szczególności opiniami w zakresie wpływu proponowanych modyfikacji na gotowość banków do wykorzystywania instrumentów wsparcia płynności banku centralnego oraz potencjalnymi obszarami zniekształcenia ujawnień w tym zakresie.

Konsultacje będą trwały do 13 marca 2019 r. Komitet oczekuje, że zaproponowane zmiany zostaną wdrożone nie później niż w styczniu 2022 r.

Więcej:

[Link do dokumentu konsultacyjnego BCBS](#)

Opublikowane w 2008 roku standardy w zakresie zarządzania ryzykiem płynności nie wymagają aktualizacji

17 stycznia 2019 r. Komitet Bazylejski opublikował wyniki rozpoczętego w 2017 roku przeglądu Standardów w zakresie nadzoru i zarządzania płynnością (*Principles for sound liquidity management*) z 2008 roku. Przegląd obejmował również zmiany związane z ryzykiem płynności na rynkach finansowych od 2008 r.

W ocenie Komitetu Bazylejskiego Standardy w zakresie płynności nadal pozostają aktualne i nie wymagają zmian. Jednocześnie Komitet zwraca uwagę na istotne zmiany, jakie zaszły od 2008 roku na rynkach finansowych, które mogą mieć istotny wpływ na kwestie zarządzania ryzykiem utraty płynności przez bank, tj. rosnącą cyfryzację usług finansowych i systemów płatności, dynamiczny rozwój wykorzystania technologii w finansach, wzrost wykorzystania centralnego rozliczania instrumentów pochodnych i depozytów zabezpieczających oraz rosnące ryzyko i skalę cyberataków. Komitet rekomenduje stałe monitorowanie otoczenia zewnętrznego w ramach wewnętrznego procesu zarządzania ryzykiem płynności oraz wskazuje, że globalne standardy płynności wprowadzone w ramach Bazylei III (wskaźnik pokrycia płynności i wskaźnik stabilnego finansowania netto) stanowią ważne uzupełnienie wprowadzonych w 2008 roku Standardów.

Więcej:

[Link do komunikatu BCBS](#)

Raport na temat stopnia wdrożenia reformy bazylejskiej

W listopadzie 2018 r. Komitet Bazylejski opublikował kolejny (dziewiąty) Raport dla przywódców państw G20 na temat wdrożenia reform regulacyjnych Bazylei III „*Wdrożenie standardów bazylejskich*”.

W Raporcie stwierdzono, że standardy Bazylei III dotyczące kapitału, płynności i globalnych banków o znaczeniu systemowym (G-SIB) zostały w znacznej mierze zaimplementowane do przepisów krajowych w terminach ustalonych przez Komitet Bazylejski. Kluczowe elementy, w tym standardy kapitałowe oraz wskaźnik pokrycia płynności (LCR), są obecnie egzekwowane przez wszystkie jurysdykcje członkowskie, natomiast kontynuowane są prace dotyczące przyjęcia wymogów dotyczących depozytów zabezpieczających dla instrumentów nierozliczanych centralnie, wskaźnika stabilnego finansowania netto (NSFR), wskaźnika dźwigni, zmienionych ram sekurytyzacji, pomiaru ryzyka kredytowego kontrahenta (SA-CCR), ekspozycji wobec kontrahentów centralnych (CCP) oraz zmienionych wymogów dotyczących ujawniania informacji w ramach Filara III. W ww. obszarach identyfikowane są istotne opóźnienia (dotyczy to w szczególności NSFR - tylko 10

jurysdykcji wprowadziło przepisy w tym zakresie, zdolności do całkowitej absorpcji strat (TLAC), dużych ekspozycji).

W odniesieniu do Unii Europejskiej Komitet Bazylejski wskazał, że nie wszystkie zasady w obszarze LCR zostały w pełni zaimplementowane (chodzi przede wszystkim o wymogi w zakresie wysokiej jakości aktywów płynnych (HQLA) oraz ujawnień). W UE jeszcze nie wdrożono NSFR i LR.

Więcej:

[Link do raportu BCBS](#)

Przegląd praktyk w zakresie cyberbezpieczeństwa

W dniu 4 grudnia 2018 r. Komitet Bazylejski opublikował raport dotyczący praktyk w zakresie cyberbezpieczeństwa. Raport zawiera charakterystykę obserwowanych praktyk w zakresie cyberbezpieczeństwa stosowanych zarówno przez banki (w tym obserwowane podejścia do zarządzania ryzykiem, testowania i reagowania na incydenty), jak i przegląd podejść stosowanych przez regulatorów.

Raport stanowi bardzo ciekawy materiał pozwalający zrozumieć bieżące wyzwania i inicjatywy w zakresie bezpieczeństwa i może być pomocny w doskonaleniu własnych standardów działalności.

Więcej:

[Raport BCBS dotyczący cyberbezpieczeństwa](#)

Kontakty do autorów Alertu Regulacji Bankowych

Mariusz Śpiewak

Partner – Financial Sector Leader

mariusz.spiewak@pwc.com

Piotr Bednarski

Dyrektor

piotr.bednarski@pwc.com

Dorota Hutny

Starszy Konsultant

dorota.hutny@pwc.com

